



**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία

Θεατρικά κείμενα, ιστορικά γεγονότα, πρόσωπα-ήρωες:

Δημιουργία μεταδεδομένων υπό το

πρίσμα των digital humanities

Αλίκη Αντωνοπούλου (AM: 59917104)

Επιβλέποντες: Π. Μπράττης - Α. Κουλούρης

Αθήνα, Ιούλιος 2021

Επιτροπή Εξέτασης

1. Αγγελική Αντωνίου

2. Αλέξανδρος Κουλούρης

3. Παντελής Μπράττης

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Αλίκη Αντωνοπούλου, με αριθμό μητρώου 59917104 φοιτητής/τρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

Αλίκη Αντωνοπούλου

Ευχαριστίες

Θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στον καθηγητή μου κ. Παντελή Μπράττη, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε αναθέτοντάς μου το συγκεκριμένο θέμα, αλλά και για όλη την βοήθεια κατά την εκπόνηση αυτής της εργασίας, καθώς και τα μέλη της Επιτροπής Εξέτασης κ. Α. Κουλούρη και κ. Α. Αντωνίου.

Τέλος, ευχαριστώ ιδιαίτερα την μητέρα μου, την αδερφή μου και τον Νίκο, χωρίς την ανοχή των οποίων δεν θα μπορούσα να ολοκληρώσω αυτή την εργασία.

12/07/2021

Αλίκη Αντωνοπούλου

Περίληψη στα ελληνικά

Καθώς οι ανθρωπιστικές επιστήμες στη σύγχρονη εποχή έρχονται αντιμέτωπες με ένα σύνολο αλλαγών που σχετίζονται με τις ερευνητικές πρακτικές - λόγω, κυρίως, της αυξανόμενης χρήσης της τεχνολογίας πληροφοριών -, κρίνεται σημαντική η μελέτη της εφαρμογής των ψηφιακών δυνατοτήτων στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Υπό αυτό το πρίσμα, το θέατρο, έχοντας ταυτόχρονα ανθρωπιστικό αλλά και παραστατικό χαρακτήρα, αποτελεί ένα πεδίο μελέτης με ποικίλες προοπτικές - από την ανάλυση των θεατρικών έργων έως την αποτύπωση της παραστασιογραφίας κάθε θεατρικού γεγονότος.

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η μελέτη της σύνδεσης των θεατρικών κειμένων του νεοελληνικού θεάτρου και του περιεχομένου τους (γεγονότα που αποτυπώνονται, ήρωες-χαρακτήρες) με τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, μέσα από την δημιουργία ενός θησαυρού και την ανάπτυξη των μεταδεδομένων τόσο των ίδιων των θεατρικών έργων, όσο και των ιστορικών γεγονότων τα οποία αποτυπώνονται σε αυτά, καθώς και των προσώπων που απεικονίζουν - συγγραφείς, σημαντικά ιστορικά πρόσωπα, βασικοί θεατρικοί ήρωες.

Λέξεις Κλειδιά: ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, μεταδεδομένα, FRBR, θέατρο

Περίληψη στα αγγλικά

Considering that lately the humanities are facing a set of challenges pertaining to contemporary research practices - due in large part to the increasing use of information technologies -, we found it important to study the ways and applications in which the two (the humanities and digital technology) intersect.

From this point of view, theatre studies can offer an interesting and rich field of study, by combining literary and performance aspects that open various research topics, from textual analysis to the history and representation of theatrical events.

This dissertation aims to study the connection between modern Greek theatre plays and their content (events that are described, characters) on one side, and the field of digital humanities on the other, through the creation of a thesaurus and the development of metadata concerning both the plays and the historical events and personalities (playwrights, important historical personalities) related to them, as well as the main fictional characters.

Keywords: digital humanities, metadata, FRBR, theatre

Πίνακας περιεχομένων

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	II
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	III
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	IV
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	V
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ	VI
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	VII
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	VIII
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	28
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	30
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	33

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1. Ιστοσελίδα του Ιρλανδικού Abbey Theater.....	8
Εικόνα 2. Ιστοσελίδα του Lincoln Center Theater.....	9
Εικόνα 3. Digital Theater Archive	9
Εικόνα 4. Το ψηφιοποιημένο αρχείο του Εθνικού Θεάτρου	10
Εικόνα 5. Το αρχείο του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδας.....	11
Εικόνα 6. Το αρχείο του Θεάτρου Τέχνης Καρόλου Κουν.....	11
Εικόνα 7. Το αρχείο της Ένωσης Θεατρικών Κριτικών.....	12
Εικόνα 8. Η Ψηφιοθήκη του ΑΠΘ.....	12
Εικόνα 9. Τμήμα Παραστατικών Τεχνών του Ε.Λ.Ι.Α.....	13
Εικόνα 10. Παρουσίαση των συλλογών - υποσυλλογών	18
Εικόνα 11. Παρουσίαση των υποσυλλογών της συλλογής «Θεατρικά έργα Ελλήνων συγγραφέων».....	19
Εικόνα 12. Εγγραφή θεατρικού έργου (γενικό έργο).....	19
Εικόνα 13. Εγγραφή θεατρικού συγγραφέα (πρόσωπο)	20
Εικόνα 14. Εγγραφή έκδοσης (βιβλιογραφική έκδοση).....	20
Εικόνα 15. Εγγραφή τόπου (περιοχή)	21
Εικόνα 16. Εγγραφή πρωτότυπου έργου (βιβλιογραφικό έργο)	22
Εικόνα 17. Εγγραφή παράγωγου έργου (γενικό έργο)	22
Εικόνα 18. Εγγραφή πραγματικού ήρωα (πρόσωπο)	23
Εικόνα 19. Εγγραφή φανταστικού χαρακτήρα (πρόσωπο).....	23
Εικόνα 20. Εγγραφή θεατρικής παράστασης (οπτικό έργο)	24
Εικόνα 21. Εγγραφή ηχογραφημένης παράστασης (ηχητική έκδοση)	24
Εικόνα 22. Εγγραφή επιστημονικής μονογραφίας (βιβλιογραφικό έργο)	25
Εικόνα 23. Εγγραφή επιστημονικής αρθρογραφίας (γενικό έργο).....	25
Εικόνα 24. Εγγραφή συγγραφέα θεωρητικών βιβλίων (πρόσωπο).....	26
Εικόνα 25. Εγγραφή δύο διαφορετικών εκδόσεων του ίδιου βιβλίου (βιβλιογραφικό έργο).....	26
Εικόνα 26. Εγγραφή κριτικής θεατρικού έργου (απόκομμα)	27
Εικόνα 27. Συνολικές εγγραφές αποθετηρίου	27

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή: Ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες και Μεταδεδομένα

Η πληροφορική στις ανθρωπιστικές επιστήμες συνίσταται κυρίως στην αυτοματοποίηση κάθε πιθανής ανάλυσης της ανθρώπινης έκφρασης, με την ευρύτερη έννοια της λέξης, από την μουσική και το θέατρο, μέχρι την ζωγραφική, έχοντας, όμως, ως βασικό πυρήνα τον λόγο των γραπτών κειμένων (Busa, 2004: xvi).

Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν μία μακρά και δυναμική ιστορία, μέσα από διάφορα πεδία που απαρτίζουν τις ανθρωπιστικές επιστήμες και εστιάζουν στην εξέταση τεκμηρίων με και χωρίς την βοήθεια του υπολογιστή. Ιδιαίτερα διαδεδομένη στην κοινότητα των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών είναι η ιδέα ότι υπάρχει μια σαφής και άμεση σχέση μεταξύ των ερμηνευτικών στρατηγικών που χρησιμοποιούν οι μελετητές και των εργαλείων που διευκολύνουν την εξερεύνηση των τεκμηρίων που βασίζονται σε αυτές τις ερμηνευτικές στρατηγικές. Με αυτό τον τρόπο η πρακτική εφαρμογή καταδεικνύεται εξίσου σημαντική με την θεωρητική τεκμηρίωση. Ένα παράδειγμα αυτής της «σύμπραξης» θεωρίας και πρακτικής μπορεί να είναι η ψηφιακή αναπαράσταση αρχαιακού υλικού σε συνδυασμό με την ανάλυση και την κριτική έρευνα (Schreibman et al., 2004: xxiv - xxv).

Πιο συγκεκριμένα, η αναπαράσταση αρχαιακού υλικού περιλαμβάνει την χρήση ηλεκτρονικών οπτικών και ηχητικών μέσων μέσα από την αξιοποίηση συγκεκριμένων εργαλείων. Ο αναπτυσσόμενος τομέας της αναπαράστασης της γνώσης, η οποία βασίζεται στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και επιδιώκει να δημιουργήσει μοντέλα ανθρώπινης κατανόησης που να είναι ανιχνεύσιμα μέσω υπολογιστών, παρέχει έναν τρόπο κατανόησης της χρήσης τέτοιων εργαλείων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε θέματα που σχετίζονται με την αρχαιακή αναπαράσταση και την επεξεργασία κειμένου, την ερμηνευτική θεωρία και την κριτική, καθώς και τα πρωτόκολλα μεταφοράς γνώσης μέσω υπολογιστικών τεχνικών και συστημάτων κωδικοποίησης και ταξινόμησης (Schreibman et al., 2004: xxv).

Οι ανθρωπιστικές επιστήμες, ως ιστορικές και ερμηνευτικές, ασχολούνται με το παρόν σε συνάρτηση με την παράδοση και την ανθρώπινη εμπειρία. Το αντικείμενό τους περιλαμβάνει επίσης και τις διαδικασίες σημασιοδότησης, καθώς και τα εργαλεία δημιουργίας τους. Υπό αυτή την έννοια η ψηφιακή τεχνολογία ως εργαλείο για τις ανθρωπιστικές επιστήμες αποτελεί το επίκεντρο του προβληματισμού των ανθρωπιστικών επιστημών. Έτσι, η μελέτη του ρόλου των ψηφιακών εργαλείων στον μετασχηματισμό της γραφής, της σκέψης και της

διδασκαλίας σε ανθρωπιστικούς τομείς εμπίπτει στο πεδίο των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών (Dalbello, 2011: 480).

Η προσέγγιση των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών αποτελεί, έτσι, ένα πεδίο πρακτικής και ένα είδος λόγου που χαρακτηρίζεται από μία ποικιλία θεμάτων. Ως ψηφιακό πεδίο, οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες ενσωματώνουν δύο συστήματα: το ένα επικεντρώνεται σε ψηφιακές αναπαραστάσεις (συμπεριλαμβανομένης και της ψηφιοποίησης) και το άλλο, σε ηλεκτρονικά κείμενα, ανάγνωση και γραφή στον ψηφιακό χώρο, ως ολοκληρωμένη πρακτική με την οποία οι επαγγελματίες έχουν προσεγγίσει την ανάπτυξη ψηφιακών συλλογών και εργαλείων (Dalbello, 2011: 481).

Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες σήμερα αποτελούνται από μια σειρά πρακτικών και επιστημονικών εφαρμογών, συμπεριλαμβανομένων διαδραστικών ψηφιακών αρχείων και έργων επεξεργασίας (Dalbello, 2011: 481). Οι ψηφιακές επιστήμες, λοιπόν, αποτελούν έναν ευρύ όρο για ένα φάσμα πρακτικών για την δημιουργία, την εφαρμογή και την ερμηνεία νέων και παλαιών τεχνολογιών της πληροφορίας. Αυτές οι πρακτικές δεν περιορίζονται στα συμβατικά τμήματα και τους κλάδους των ανθρωπιστικών επιστημών, αλλά επηρεάζουν κάθε ανθρωπιστικό πεδίο και μεταμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουμε τις ανθρωπιστικές επιστήμες (Presner, 2010: 29).

Τα έργα των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών θεωρούνται συνεργατικά, εμπλέκοντας επιστήμονες του ανθρωπιστικού τομέα, τεχνολόγους, βιβλιοθηκονόμους, κοινωνικούς επιστήμονες, καλλιτέχνες, αρχιτέκτονες και επιστήμονες της πληροφόρησης και των υπολογιστών για την επίλυση προβλημάτων (Presner, 2010: 29).

Έτσι, ενώ οι νέες τεχνολογίες μπορεί να θεωρηθεί ότι απειλούν να κατακλύσουν τις παραδοσιακές προσεγγίσεις στην γνώση και, στην πραγματικότητα, να εκτοπίσουν ορισμένους κλάδους, επιστημονικά πεδία ή παιδαγωγικές πρακτικές, είναι γεγονός πως μπορούν επίσης να επαναπροσδιορίσουν τις ανθρωπιστικές παραδόσεις παρέχοντας δυνατότητες που δεν ήταν προηγουμένως πιθανές (Presner, 2010: 32).

Οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, λοιπόν, εισάγουν έναν νέο τρόπο έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες, μέσα από την πλαστικότητα των ψηφιακών μορφών, προσεγγίζοντας τον πολιτισμό με έναν ριζικά νέο τρόπο (Berry, 2011: 1).

Προσπαθώντας να κατανοήσουμε τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, θα πρέπει να σημειώσουμε πως κατά βάση οι ψηφιακές τεχνολογίες μεταβάλλουν την ικανότητά μας να χρησιμοποιούμε και να κατανοούμε πληροφορίες εκτός των παραδοσιακών δομών γνώσης (Berry, 2011: 5).

Η σημασία της κατανόησης των υπολογιστικών προσεγγίσεων αντανακλάται όλο και περισσότερο σε διάφορους κλάδους, συμπεριλαμβανομένων των τεχνών, των ανθρωπιστικών επιστημών και των κοινωνικών επιστημών, οι οποίοι χρησιμοποιούν τεχνολογίες για να αποτυπώσουν έννοιες και θεωρίες - κάτι που μπορεί να ονομαστεί «ψηφιακή μεταστροφή». Αυτό αντανακλάται στο αυξημένο ενδιαφέρον για τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες και την υπολογιστική κοινωνική επιστήμη, όπως αποδεικνύεται από την αύξηση σχετικών μελετών σε περιοδικά, συνέδρια, βιβλία και έρευνες (Berry, 2011: 11).

Έτσι, στις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, η κριτική έρευνα περιλαμβάνει την εφαρμογή αλγοριθμικά διευκολυνόμενης αναζήτησης και ανάκτησης δεδομένων που προέρχονται από τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Ως εκ τούτου, περιλαμβάνονται τόσο οι θεωρίες ανάλυσης και κριτικής έρευνας, όσο, όμως, και η ψηφιακή αναπαράσταση των αρχειακών υλικών (Berry, 2011: 11). Με αυτό τον τρόπο, οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση, να επεξεργάζονται και να οπτικοποιούν πληροφορίες γρήγορα και αποτελεσματικά (Berry, 2011: 15).

Μια άλλη πτυχή της βιωσιμότητας των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών αποτελούν τα μεταδεδομένα που παράγονται. Έτσι, ενώ το είδος των μεταδεδομένων είναι σημαντικό για τους ερευνητικούς σκοπούς κάθε έργου, εξίσου σημαντική κρίνεται η δημιουργία μεταδεδομένων που να είναι εύκολα προσβάσιμα και κατανοητά στους χρήστες (Kretzschmar & Gray, 2010: 442), προσφέροντας μεγαλύτερη ευελιξία (Morgan et al., 2013: 206).

Αντίστοιχα, η εκπαίδευση του κοινού σχετικά με τα μεταδεδομένα και η συνεργασία μεταξύ επιστημόνων των ανθρωπιστικών επιστημών και επιστημόνων της πληροφόρησης μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα ωφέλιμη και για τα δύο εμπλεκόμενα μέρη (Morgan et al., 2013: 207), μέσα από την σύνδεση παραδοσιακών αρχείων με πρωτοποριακές ψηφιακές μεθόδους και την δημιουργία μεταδεδομένων (Morgan et al., 2013: 208).

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει, επίσης, η συνεχώς αυξανόμενη παραγωγή ψηφιακών εκδόσεων λογοτεχνικών κειμένων, η οποία παρέχει την δυνατότητα ανάλυσης των κειμένων σε βιβλιογραφικό, γλωσσικό, θεματικό και δομικό επίπεδο (Tomasi & Vitali, 2013: 113). Η δομή των μεταδεδομένων που δημιουργούνται καθορίζει, λοιπόν, τον τρόπο με τον οποίο ανακτώνται και χρησιμοποιούνται τα αρχεία. Η σωστή δημιουργία μεταδεδομένων, έτσι, παρέχει την δυνατότητα της ανάλυσης των ιστορικών εγγράφων, πέραν από την απλή ανάγνωση. Ο τρόπος δημιουργίας μιας λογικής δομής μεταδεδομένων και η αποσαφήνιση των εσωτερικών σχέσεων των διαφορετικών εγγράφων - όπως η χρονολογική σειρά και η γεωγραφική κατανομή - αποτελούν θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους μελετητές και τους τεχνικούς των ανθρωπιστικών επιστημών (Qian et al., 2020: 4).

Στις μέρες μας, λυπτόν, οι διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης έχουν την δυνατότητα να προσφέρουν εύκολη πρόσβαση σε πολλά ψηφιακά «αντικείμενα» που ανήκουν στον τομέα των ανθρωπιστικών επιστημών, παρουσιάζοντας τα μεταδεδομένα τους και παρέχοντας πρόσθετες πληροφορίες, οι οποίες κυμαίνονται από τον τρόπο δημιουργίας των αντικειμένων/αρχείων έως προσωπικά στοιχεία των δημιουργών τους, βοηθώντας τους μελετητές να κατανοήσουν τον αρχικό σκοπό δημιουργίας της κάθε συλλογής (Ivanova et al., 2012: 97-98).

Αυτή η διαδικασία διευκολύνεται από την ανάπτυξη τεχνικών ανάκτησης εικόνας, η οποία περιλαμβάνει τόσο την ανάκτηση βάσει κειμένου όσο και την ανάκτηση βάσει περιεχομένου. Στην πρώτη περίπτωση η ευρετηρίαση χρησιμοποιεί ελεγχόμενο λεξιλόγιο ή φυσική γλώσσα για να τεκμηριώσει τι είναι μία εικόνα ή τι παρουσιάζει. Στην δεύτερη περίπτωση οι τεχνικές εστιάζουν στην ευρετηρίαση βάσει του περιεχομένου, χρησιμοποιώντας επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την σύνδεση των αποδεχόμενων πληροφοριών από τον χρήστη και της διαδικασίας που ακολουθείται (Ivanova et al., 2012: 101).

Τα συστήματα αναζήτησης που βασίζονται σε πληροφορίες κειμένου περιέχουν μεταδεδομένα σχετικά με τις εικόνες, όπως λεζάντες, λέξεις-κλειδιά ή περιγραφές των εικόνων. Η ανάκτηση πραγματοποιείται μέσω των λέξεων με υπάρχουσες τεχνολογίες, οι οποίες, όμως, συχνά απαιτούν μη αυτόματη εισαγωγή δεδομένων για κάθε αντικείμενο/αρχείο. Αυτού του είδους η εισαγωγή δεδομένων είναι χρονοβόρα και δαπανηρή, ενώ αποτελεί πιθανό σημείο «συμφόρησης», καθώς η ταχύτητα της «χειροκίνητης» περιγραφής και της εισαγωγής δεδομένων είναι χαμηλότερη από την ταχύτητα της ψηφιοποίησης. Έτσι, αυτή η μέθοδος δεν είναι πρακτική για μεγάλες συλλογές, ενώ συνήθως οι περιγραφές βάσει κειμένου δεν θεωρούνται ακριβείς και συχνά είναι ελλιπείς.

Ένα άλλο πρόβλημα με τον σχολιασμό κειμένου είναι ότι συχνά δεν συμμορφώνεται με κάποιο καθορισμένο λεξιλόγιο σε έναν συγκεκριμένο τομέα και ενδέχεται να μην αποτυπώνει τις σχέσεις των στοιχείων των αρχείων που περιγράφονται - πέραν της υποκειμενικότητας της κρίσης των διαφορετικών ατόμων που εισάγουν δεδομένα. Τέλος, υπάρχει το πρόβλημα της έλλειψης καθολικών λύσεων για την αντιμετώπιση των συνωνύμων στην γλώσσα και η διαφορά των γλωσσών των χρηστών (Ivanova et al., 2012: 101-102).

Από την άλλη πλευρά τα μεταδεδομένα στις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες προσφέρουν σημαντικά στοιχεία στους χρήστες, βοηθώντας τους να αναπτύξουν μία ποικιλία τεχνικών δεξιοτήτων και γνώσεων (McFall, 2015: 22). Πιο συγκεκριμένα, η τεκμηρίωση περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με επιλεγμένες λίστες ελεγχόμενων λεξιλογίων (τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο) για συγκεκριμένα πεδία, τρόπους εισαγωγής πληροφοριών - κατάλληλη τυποποιημένη μορφή εισαγωγής ημερομηνιών και

ονομάτων και ερμηνεία του τύπου των δεδομένων που εισάγονται σε κάθε πεδίο -, όπως και δημιουργία συγκεκριμένων οδηγιών που διασφαλίζουν τον τρόπο δημιουργίας και εισαγωγής μεταδεδομένων για κάθε έργο (McFall, 2015: 26).

Αντίστοιχα, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η επιλογή του κατάλληλου σχήματος μεταδεδομένων ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες ενός αρχείου ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών (McFall, 2015: 31), με βασικό σκοπό τόσο την πλήρη αποτύπωση των μεταδεδομένων του κάθε έργου, όσο και την καλύτερη οργάνωση πληροφοριών και την διευκόλυνση της αναζήτησης και της αξιοποίησης από την πλευρά των χρηστών (McFall, 2015: 38).

Κεντρική πτυχή αυτού του εγχειρήματος αποτελεί η ανάπτυξη πολλών μεταδεδομένων, που να δημιουργούνται τόσο από ειδικούς, όσο και από τον υπολογιστή, αλλά και τους ίδιους τους χρήστες, σε συνδυασμό με τεχνικές επεξεργασίας φυσικών γλωσσών, εξαγωγής οντοτήτων και κοινωνικών δικτύων, προκειμένου να υποστηρίξουν την συνεργατική έρευνα, την αναζήτηση και την ερμηνεία του αντικειμένου (Hampson et al., 2012: 228).

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μία σημαντική προσπάθεια στον τομέα της ψηφιοποίησης και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, με επίκεντρο κυρίως την δημιουργία ψηφιακών αναπαραστάσεων πολιτιστικών αντικειμένων και των μεταδεδομένων που σχετίζονται με αυτά. Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας είναι ότι υπάρχει μια τεράστια συλλογή περιεχομένου που διατίθεται στους ερευνητές των ανθρωπιστικών επιστημών, σε μορφή είτε κειμένου είτε εικόνων (Hampson et al., 2012: 228).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις το περιεχόμενο ενός κειμένου αναφέρεται στην πραγματικότητα σε ένα πολύπλοκο πολιτιστικό αντικείμενο που περιλαμβάνει μια εικόνα του αρχικού χειρογράφου, το μεταγραφόμενο κείμενο που σχετίζεται με το περιεχόμενο και τα μεταδεδομένα που μπορούν να περιγράψουν το περιεχόμενο, την φύση του εγγράφου, και την προέλευση του ψηφιακού αντικειμένου. Αντίστοιχα, ένας άλλος σημαντικός τύπος ψηφιακών έργων τέχνης είναι οι συλλογές εικόνων που διαθέτουν λεπτομερείς εγγραφές μεταδεδομένων οι οποίες σχετίζονται με κάθε εικόνα (Hampson et al., 2012: 228).

Τα μεταδεδομένα των ψηφιακών τεκμηρίων που εντάσσονται στις ανθρωπιστικές επιστήμες μπορεί να περιέχουν περιγραφές ατόμων, δραστηριοτήτων, τοποθεσιών και γεγονότων, οι οποίες συνδέονται συχνά με κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα που έχουν μελετηθεί και αποτυπωθεί ιστορικά. Ταυτόχρονα, τα μεταδεδομένα όχι μόνο παρέχουν περιγραφικά αποσπάσματα, αλλά είναι επίσης πολύτιμα από ιστορική άποψη, καθώς καταγράφουν τις επιστημονικές διαδικασίες που ήταν διαδεδομένες κατά την δημιουργία μίας αρχικής συλλογής έργων ανθρωπιστικών επιστημών (Hampson et al., 2012: 231).

Οι οντότητες στα ιστορικά κείμενα είτε ανακαλύπτονται στο κείμενο μέσω του συνδυασμού αυτοματοποιημένης και μη αυτοματοποιημένης διαδικασίας, είτε κατηγοριοποιούνται ως περιγραφικά μεταδεδομένα που είναι επιπρόσθετα στο ιστορικό κείμενο. Οι σχέσεις μεταξύ οντοτήτων, επίσης, εντοπίζονται και μπορούν να αυξήσουν τα υπάρχοντα μεταδεδομένα. Αυτές οι οντότητες επιτρέπουν στους χρήστες να διερευνήσουν τις σχέσεις μεταξύ οντοτήτων σε πολλά ιστορικά κείμενα, διευκολύνοντας την αναζήτηση τόσο χρονικά όσο και γεωγραφικά (Hampson et al., 2012: 237).

Κεφάλαιο 2. Θέατρο και Μεταδεδομένα

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών ένας από τους τομείς στους οποίους έχει δοθεί έμφαση είναι το θέατρο. Αυτό συμβαίνει μέσα από την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων (τόσο στην Ελλάδα όσο και ευρύτερα στον κόσμο) που αποτυπώνουν ψηφιακά θεατρικές συλλογές.

Τις περισσότερες φορές αυτές οι συλλογές αφορούν θεατρικές παραστάσεις που έχουν πραγματοποιηθεί, ενώ η ψηφιακή τους αποτύπωση περιλαμβάνει τόσο στιγμιότυπα των παραστάσεων (σε μορφή εικόνων ή και ολόκληρων βίντεο, αλλά και ηχητικών τεκμηρίων), όσο και θεατρικές κριτικές, αλλά και στοιχεία της παράστασης (θέατρο, θίασος, χρονολογία, συντελεστές κλπ.).

Στο πλαίσιο της ψηφιακής αποτύπωσης των θεατρικών συλλογών δημιουργούνται περιγραφικά μεταδεδομένα αναφορικά με την κάθε θεατρική παράσταση (όπως τίτλος, θεατρικός συγγραφέας, σκηνοθέτης κλπ.), καθώς όμως και μεταδεδομένα για κάθε τεκμήριο που πλαισιώνει την παράσταση. Έτσι, για παράδειγμα, κάθε εικόνα συνοδεύεται από συγκεκριμένα μεταδεδομένα αναφορικά με τα στοιχεία που απεικονίζει (ηθοποιοί, ρόλοι κλπ.), αλλά και από τεχνικά μεταδεδομένα που αφορούν την ίδια την εικόνα, όπως ανάλυση, είδος συμπίεσης κλπ. Ταυτόχρονα και τα προγράμματα των παραστάσεων, τα ηχητικά ντοκουμέντα και τα βίντεο συνοδεύονται από τα αντίστοιχα μεταδεδομένα (Πυρουνάκης et al., 2006: 361).

Ακόμη, στα μεταδεδομένα των θεατρικών παραστάσεων ενδέχεται να αναφέρονται στοιχεία σχετικά με τον γεωγραφικό τόπο της παράστασης ή/και βιογραφικά στοιχεία των συντελεστών, με αποτέλεσμα ορισμένα πεδία μεταδεδομένων να περιέχουν πληροφορίες που μπορούν να σχετίζονται με εξωτερικές πηγές ή να διασυνδέονται με ήδη υπάρχοντα μεταδεδομένα (Bellini, 2015: 433).

Τα πεδία μεταδεδομένων μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν ημερομηνίες, οι οποίες πιθανά να είναι χρήσιμες για τον εντοπισμό γεγονότων, αλλά και για την δημιουργία ενός χρονικού πλαισίου των γεγονότων (παραστάσεις, δημοσιεύσεις, ιστορικές περίοδοι) (Bellini, 2015: 433), ενώ ο διαχωρισμός των παραστάσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί ακόμη και ανά θεατρικό είδος (type) - κωμωδία, δράμα κλπ. (Bellini, 2015: 437).

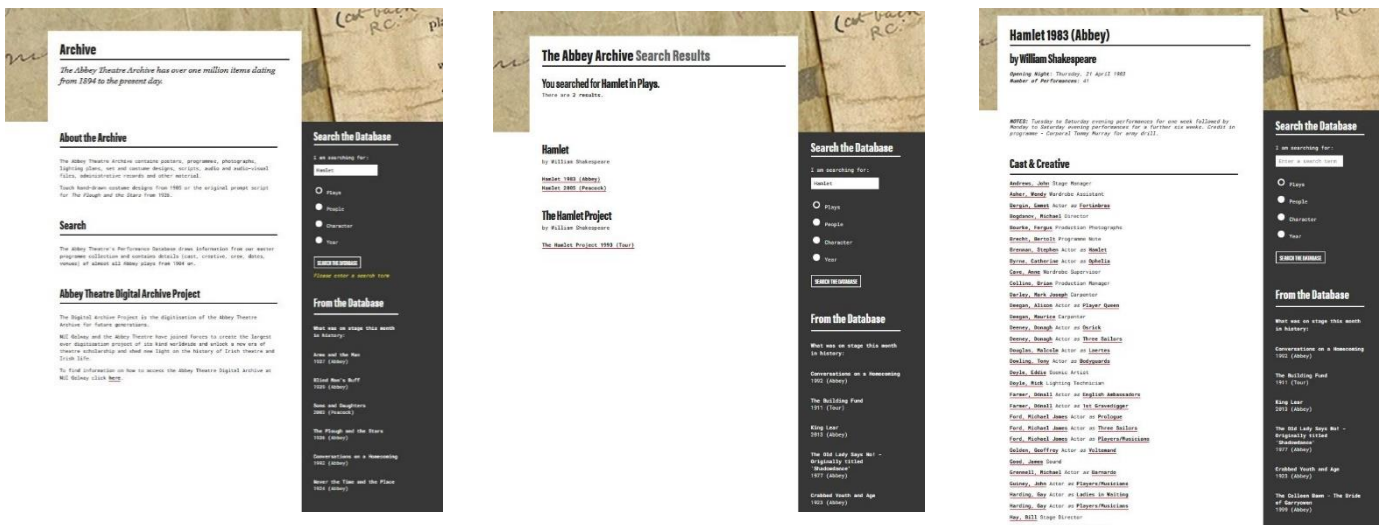
Τα υπάρχοντα πληροφοριακά συστήματα που αποτυπώνουν θεατρικά μεταδεδομένα αφορούν κυρίως πλατφόρμες συγκεκριμένων θεατρικών οργανισμών και περιλαμβάνουν, κατά βάση, τα στοιχεία των παραστάσεών τους. Έτσι, για παράδειγμα οι περισσότερες ψηφιακές θεατρικές πλατφόρμες έχουν δημιουργηθεί στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου

θιάσου και αποτυπώνουν τις πληροφορίες των παραστάσεων του στο πλαίσιο ενός ψηφιακού αρχείου.

Αναφορικά με τις παγκόσμιες ψηφιακές βάσεις σχετικά με το θέατρο, παρατηρείται η ύπαρξη βάσεων με θεατρικά έργα κυρίως προς χρήση σπουδαστών δραματικών σχολών (κείμενα για πρόβες κλπ.), αλλά και ιστοσελίδων θεατρικών οργανισμών με στοιχεία για τις πρόσφατες παραστάσεις τους (όπως η ιστοσελίδα του Broadway).

Πέραν αυτών, ενδιαφέρον παρουσιάζει η ιστοσελίδα του Ιρλανδικού θεατρικού οργανισμού Abbey Theater (<https://www.abbeytheatre.ie/>), στο αρχείο της οποίας παρουσιάζονται θεατρικά έργα από το 1894. Οι χρήστες έχουν την δυνατότητα αναζήτησης ανά έργο, συντελεστή, χαρακτήρα/ήρωα και έτος παράστασης.

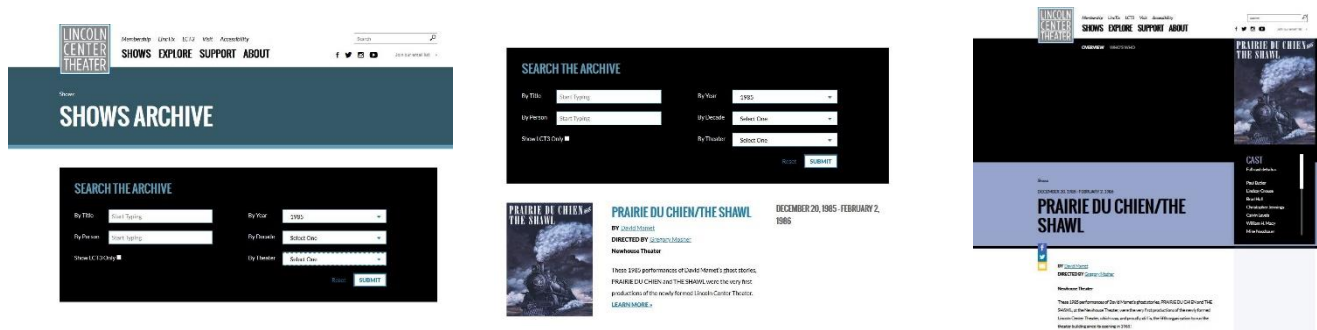
Τα αποτελέσματα της αναζήτησης εμφανίζουν την ημερομηνία της πρεμιέρας της παράστασης, καθώς και τον συνολικό αριθμό των παραστάσεων, αλλά και τους συντελεστές της (ηθοποιοί, σκηνοθέτης, τεχνικοί κλπ.), τα ονόματα των οποίων εμφανίζονται ως υπερσύνδεσμοι που οδηγούν και στις υπόλοιπες συμμετοχές τους στο πλαίσιο του συγκεκριμένου οργανισμού. Στα αποτελέσματα δεν παρουσιάζεται ούτε το κείμενο του έργου, αλλά ούτε και σχετικό υλικό, όπως το θεατρικό πρόγραμμα ή φωτογραφίες.



Εικόνα 1. Ιστοσελίδα του Ιρλανδικού Abbey Theater

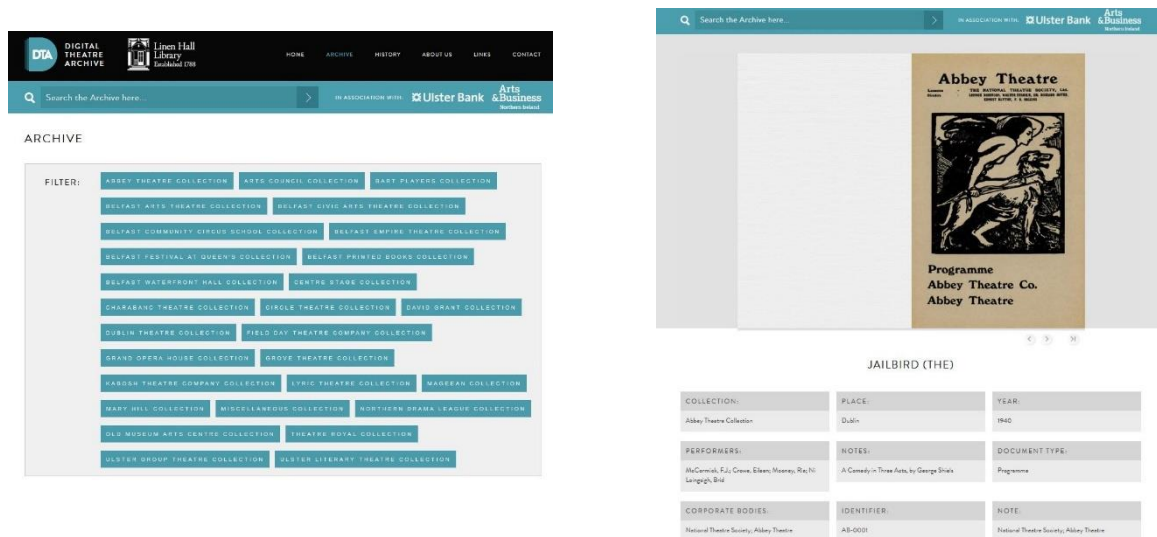
Αντίστοιχα, στην ιστοσελίδα του Lincoln Center Theater (<https://www.lct.org/>) υπάρχει η δυνατότητα αναζήτησης στο αρχείο των παραστάσεων του οργανισμού από το 1980 και έπειτα. Οι χρήστες μπορούν να αναζητήσουν παραστάσεις με βάση τον τίτλο, τους συντελεστές, το έτος ή την δεκαετία της παράστασης, καθώς και το θέατρο στο οποίο πραγματοποιήθηκε η παράσταση.

Στο αποτελέσματα της αναζήτησης παρουσιάζεται το έργο, η διάρκεια των παραστάσεων, καθώς και οι συντελεστές τους, των οποίων τα ονόματα, όπως και στο Abbey Theater, εμφανίζονται ως υπερσύνδεσμοι που οδηγούν στις υπόλοιπες συμμετοχές τους σε παραστάσεις του συγκεκριμένου οργανισμού.



Εικόνα 2. Ιστοσελίδα του Lincoln Center Theater

Τέλος, η βάση του Digital Theater Archive (<http://www.digitaltheatrearchive.com/>) της Ιρλανδικής βιβλιοθήκης Linen Hall, παρέχει στοιχεία για τις παραστάσεις Ιρλανδικών θεατρικών οργανισμών, προσφέροντας πληροφορίες της κάθε παράστασης (όπως τόπος, έτος, συμμετέχοντες), αλλά και αυτούσιο το πρόγραμμα της παράστασης, το οποίο οι χρήστες μπορούν να μελετήσουν.

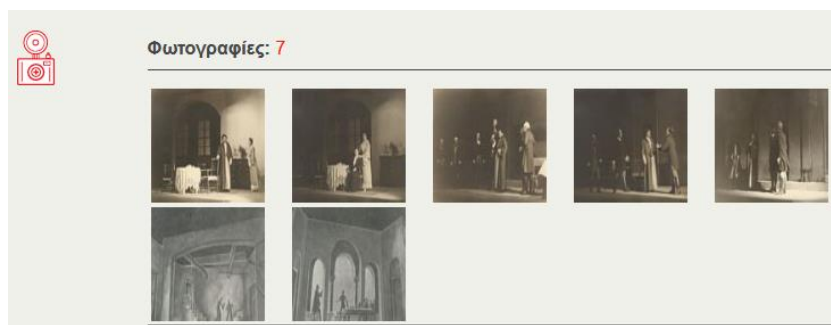
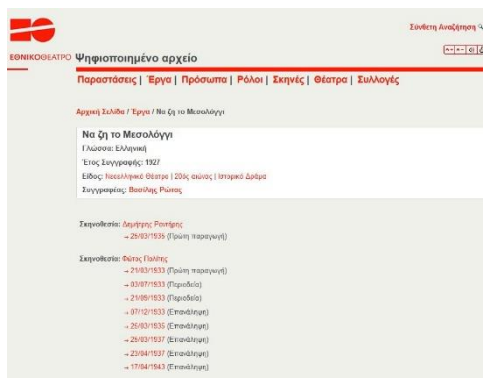
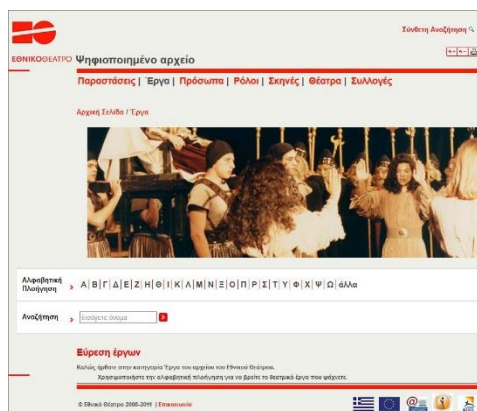


Εικόνα 3. Digital Theater Archive

Στην Ελλάδα η κυριότερη βάση θεατρικών παραστάσεων είναι αυτή του Εθνικού Θεάτρου (<http://www.nt-archive.gr/>), η οποία παρέχει ελεύθερη πρόσβαση στο ψηφιοποιημένο αρχείο του θεάτρου και δίνει την δυνατότητα στους χρήστες χρονολογικής, αλφαβητικής και ελεύθερης αναζήτησης παραστάσεων, έργων, προσώπων, ρόλων και θιάσων.

Πιο συγκεκριμένα, για κάθε θεατρική παράσταση που περιλαμβάνεται στην βάση οι χρήστες μπορούν να πληροφορηθούν τους συντελεστές της (σκηνοθέτης, σκηνογράφος, ενδυματολόγος κλπ.), την διανομή των ηθοποιών, καθώς και την χρονολογία και τον τόπο της παράστασης. Όλες οι παραπάνω πληροφορίες αποτελούν τα μεταδεδομένα της παράστασης, ενώ η κάθε μία από αυτές οδηγεί τους χρήστες σε επιπλέον στοιχεία που σχετίζονται με αυτή. Για παράδειγμα, κατά την αναζήτηση μίας παράστασης οι χρήστες μπορούν να εντοπίσουν τον σκηνοθέτη της και από το όνομα του σκηνοθέτη να πληροφορηθούν τυχόν άλλες ονομασίες του (ψευδώνυμα κλπ.), καθώς και την σχέση του με το Εθνικό Θέατρο - σκηνοθεσίες άλλων παραστάσεων, μεταφράσεις για έργα που έχουν ανέβει από το Εθνικό, σύνταξη δημοσιευμάτων κλπ. -.

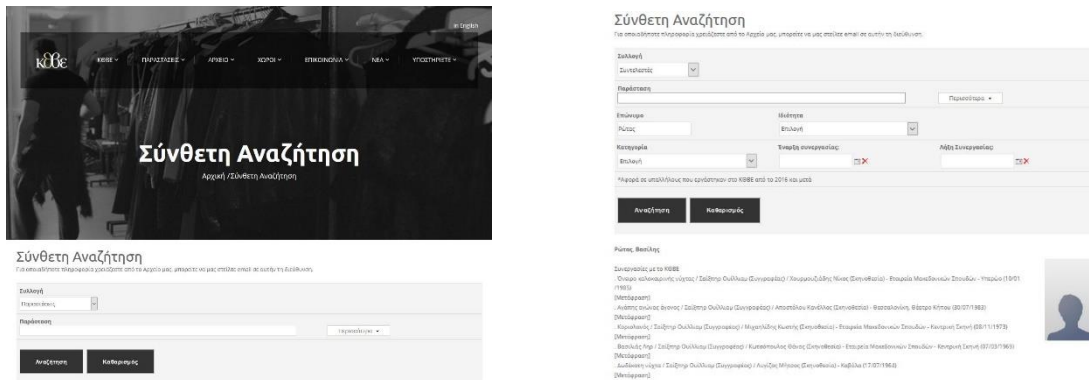
Ακόμη, για κάθε θεατρική παράσταση είναι διαθέσιμο ψηφιοποιημένο οπτικοακουστικό υλικό, το οποίο περιλαμβάνει το πρόγραμμα της παράστασης, δημοσιεύματα σε εφημερίδες και περιοδικά της εποχής, φωτογραφίες, ηχογραφημένα στιγμιότυπα (ή και ηχογράφιση ολόκληρης της παράστασης), καθώς και παρτιτούρες. Τα μεταδεδομένα του οπτικοακουστικού υλικού είναι περιγραφικά, ενώ δεν περιλαμβάνονται τεχνικά μεταδεδομένα για τις εικόνες/φωτογραφίες ούτε για τα ηχητικά στιγμιότυπα.



Εικόνα 4. Το ψηφιοποιημένο αρχείο του Εθνικού Θεάτρου

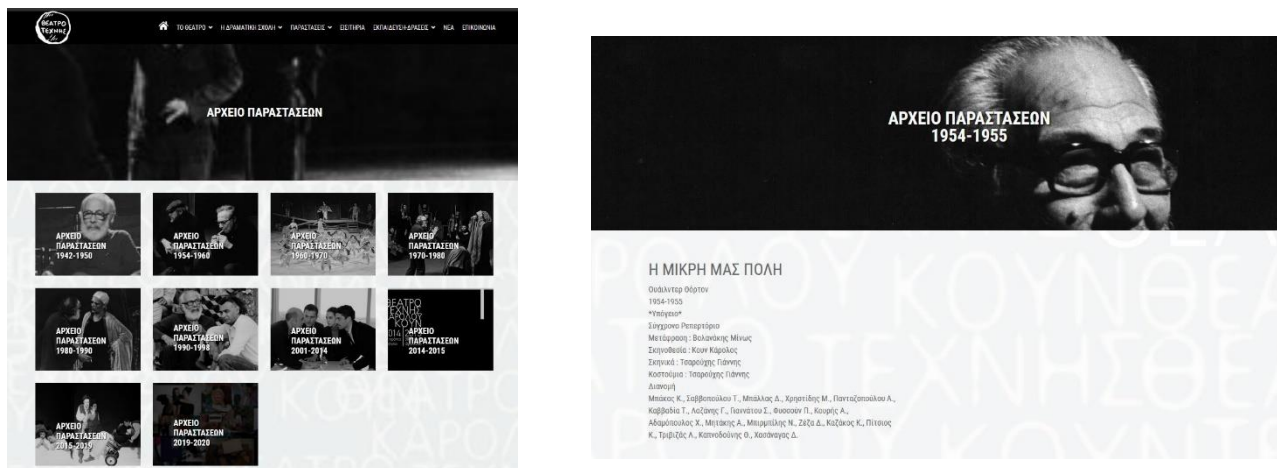
Σε αντίστοιχο μοτίβο παρουσιάζεται και το αρχείο παραστάσεων του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος - Ψηφιακή Βιβλιοθήκη (<https://www.ntng.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=23>), με την

διαφορά πως δεν υπάρχει χρονολογική ή αλφαβητική αναζήτηση, ενώ στους συντελεστές της κάθε παράστασης, πέραν τις συνεργασίες με το συγκεκριμένο θέατρο, παρουσιάζονται και βιογραφικά στοιχεία του κάθε συντελεστή.



Εικόνα 5. Το αρχείο του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδας

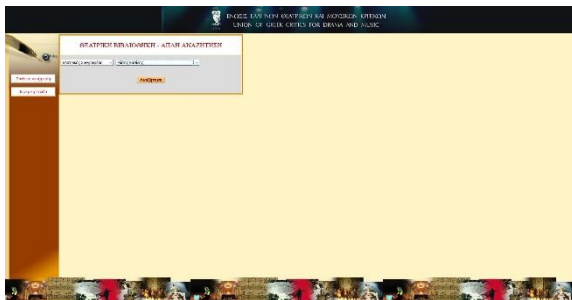
Το αρχείο του Θεάτρου Τέχνης Καρόλου Κουν (<https://www.theatro-technis.gr/παραστάσεις/αρχείο>) επίσης αποτελεί έναν χρήσιμο οδηγό, παρουσιάζοντας τις παραστάσεις που έχουν ανέβει από το συγκεκριμένο θέατρο χρονολογικά. Για κάθε παράσταση εμφανίζονται πληροφορίες όπως ο τόπος (θέατρο στο οποίο ανέβηκε), οι συντελεστές (μεταφραστής, σκηνοθέτης, σκηνογράφος) και η διανομή, ενώ κανένα από αυτά τα στοιχεία δεν συνδέεται με κάποιο άλλο.



Εικόνα 6. Το αρχείο του Θεάτρου Τέχνης Καρόλου Κουν

Χρήσιμες πλατφόρμες είναι, ακόμη, το Αρχείο της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών Κριτικών (<http://www.greekcriticsunion.gr/>) και η ψηφιοθήκη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (<http://invenio.lib.auth.gr/collection/Theatrical%20Reviews?ln=e1>), οι οποίες περιλαμβάνουν θεατρικές κριτικές του ημερήσιου και περιοδικού τύπου από το 1930 και έπειτα.

Πιο συγκεκριμένα, στο Αρχείο της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών Κριτικών παρέχεται απλή και σύνθετη αναζήτηση, ελεύθερη ή με προκαθορισμένα κριτήρια (όπως κριτικός, έντυπο, θεατρικός συγγραφέας κλπ.), ενώ για κάθε παράσταση εμφανίζονται πληροφορίες όπως ο τίτλος της παράστασης, ο κριτικός, ο τίτλος της κριτικής, το έντυπο, η χρονολογία στην οποία αναφέρεται η θεατρική κριτική και το ίδιο το κείμενο της κριτικής σε μορφότυπο pdf. Ακόμη, οι χρήστες έχουν την δυνατότητα να αντλήσουν παραπάνω πληροφορίες, όπως ο συγγραφέας του έργου, ο θίασος/θέατρο της παράστασης και ο σκηνοθέτης. Θα πρέπει να σημειώσουμε σε αυτό το σημείο ότι όλες οι παραπάνω πληροφορίες δεν διασυνδέονται με άλλα εσωτερικά ή εξωτερικά μεταδεδομένα.



Αναγνώστης	Είδη Βιβλίου	Έτος	Τε. Βιβλίου	Είδη Βιβλίου	Κριτικός	Τίτλος
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Επισκοπήσεις με τον "Πλάτωνο-Μεταφράση"	1990/1991	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Στρώμα (από Κωνσταντίνου Τριανταφυλλίδη)	1992/1993	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	
Κριτική Ελληνική (Θεατρική)	Μία γυναίκα με απλή φωνή	1993/1994	Κριτική	Κριτική	Κριτικός	

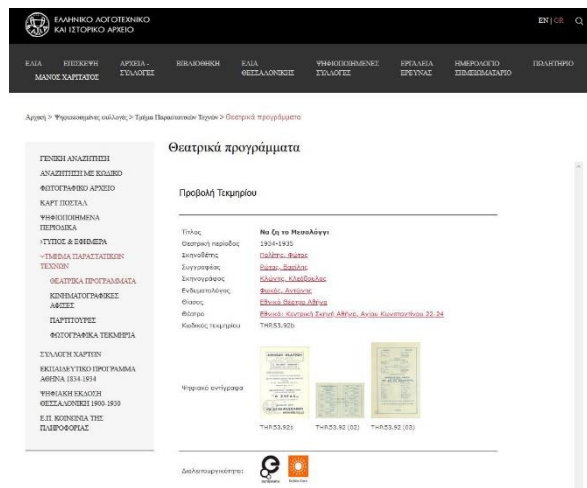
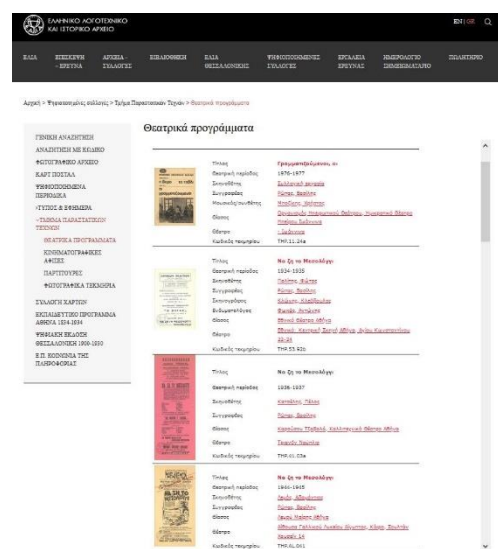
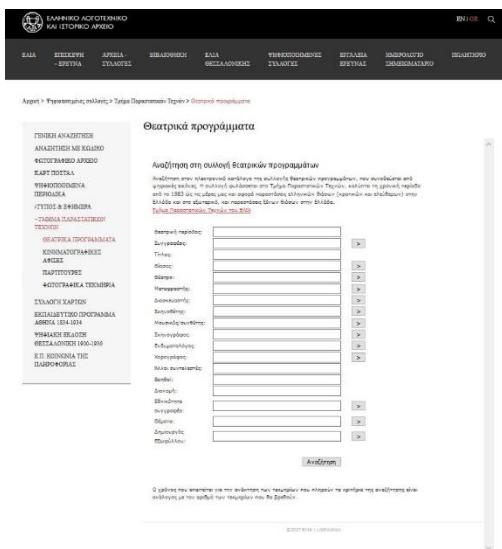
Εικόνα 7. Το αρχείο της Ένωσης Θεατρικών Κριτικών

Αντίστοιχα, η ψηφιοθήκη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης παρέχει την δυνατότητα αναζήτησης πάνω από 10.000 θεατρικών κριτικών ανά τίτλο ή συγγραφέα, ενώ σε κάθε αποτέλεσμα της αναζήτησης εμφανίζονται πληροφορίες σε πρότυπο Dublin Core που περιλαμβάνουν τον τίτλο και τον συγγραφέα της κριτικής, την γλώσσα της κριτικής και την χρονολογία δημοσίευσης, τα θέματα που αφορά, τα δικαιώματα και την φυσική περιγραφή του αρχείου, καθώς και το ίδιο το αρχείο της κριτικής σε μορφότυπο pdf. Κάποια από τα παραπάνω στοιχεία, όπως ο τίτλος και ο συγγραφέας της θεατρικής κριτικής, είναι διασυνδεδεμένα με άλλες αντίστοιχες κριτικές που υπάρχουν στην ψηφιοθήκη.



Εικόνα 8. Η Ψηφιοθήκη του Α.Π.Θ.

Τέλος, στην ιστοσελίδα του Τμήματος Παραστατικών Τεχνών του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου (ΕΛΙΑ) παρέχεται η δυνατότητα αναζήτησης ψηφιοποιημένου υλικού που περιλαμβάνει και προγράμματα θεατρικών παραστάσεων. Στην συλλογή θεατρικών προγραμμάτων (<http://www.elia.org.gr/digitized-collections/performing-arts/theater/>) δίνεται η δυνατότητα αναζήτησης σύμφωνα με την θεατρική περίοδο, τον συγγραφέα και τον τίτλο του έργου, το θέατρο ή τον θίασο, καθώς και με τα στοιχεία των συντελεστών. Στα αποτελέσματα που ανακτώνται παρουσιάζονται τα στοιχεία της παράστασης (τίτλος έργου, συγγραφέας, σκηνοθέτης, σκηνογράφος, θίασος, θέατρο) διασυνδεδεμένα με άλλες παραστάσεις, ενώ παρατίθενται, επίσης, ψηφιοποιημένες σε μορφότυπο pdf κάποιες σελίδες από τα θεατρικά προγράμματα.



Εικόνα 9. Τμήμα Παραστατικών Τεχνών του Ε.Λ.Ι.Α.

Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία - Ερευνητικά ερωτήματα

Εξετάζοντας τις υπάρχουσες ψηφιακές πλατφόρμες θεάτρου παρατηρούμε πως οι περισσότερες δεν διαθέτουν στοιχεία για τα ίδια τα θεατρικά κείμενα, ενώ αντίστοιχα ελάχιστες από αυτές παρέχουν την δυνατότητα διασύνδεσης μεταξύ των πεδίων.

Ταυτόχρονα, ιδιαίτερα στην Ελλάδα δεν υπάρχει κάποια θεατρική πλατφόρμα που να συγκεντρώνει πληροφορίες για τα ίδια τα θεατρικά έργα, παρά μόνο για τις θεατρικές παραστάσεις και την σχετική κριτική του ημερήσιου ή/και του περιοδικού τύπου.

Με γνώμονα τα παραπάνω, στην συγκεκριμένη εργασία επιλέξαμε να ασχοληθούμε με την δημιουργία των μεταδεδομένων θεατρικών έργων (θεατρικά κείμενα) του 20ου αιώνα (νεοελληνικό θέατρο), τα οποία πραγματεύονται κοινωνικές εξεγέρσεις.

Σκοπός μας είναι η δημιουργία των μεταδεδομένων των θεατρικών έργων του 20ου αιώνα στα οποία αποτυπώνονται διάφορα είδη κοινωνικών εξεγέρσεων (αγροτικές εξεγέρσεις, πραξικοπήματα, κρατικές δολοφονίες κλπ.), τα οποία αφορούν τόσο το ίδιο το θεατρικό κείμενο (συγγραφέας, τίτλος κλπ.), όσο και τους θεατρικούς ήρωες που αποτυπώνονται σε αυτά, καθώς και την σύνδεσή τους με τα πραγματικά ιστορικά γεγονότα και τα πρόσωπα τα οποία αποτυπώνουν.

Τα βασικά ερευνητικά μας ερωτήματα εστιάζουν αρχικά στην διερεύνηση της δυνατότητας αποτύπωσης της πληροφορίας που παρέχουν τα ίδια τα θεατρικά έργα σε μία πλατφόρμα διαχείρισης ψηφιακών συλλογών, καθώς και στην εξέταση της χρησιμότητας μίας τέτοιας καταγραφής της πληροφορίας για μελλοντικές μελέτες σχετικά με το νεοελληνικό θέατρο.

Αναφορικά με την μεθοδολογία που ακολουθήσαμε, αρχικά διαχωρίσαμε τα θεατρικά έργα του νεοελληνικού θεάτρου σύμφωνα με το είδος της κοινωνικής εξέγερσης που αποτυπώνεται σε αυτά, στις παρακάτω κατηγορίες:

- Κοινωνική εξέγερση στο πλαίσιο κάποιας εθνικής επανάστασης
 - Ελληνική Επανάσταση
 - Κρητική Επανάσταση
 - Γερμανική Κατοχή και Αντίσταση
 - Γυναίκες στην Αντίσταση
- Απόπειρες Πραξικοπήματος
- Κρατική βία
- Εξεγέρσεις εργατών
 - Αγροτικές εξεγέρσεις

- Εργατικές εξεγέρσεις
- Φοιτητικές εξεγέρσεις
- Απεργίες
- Ανεκπλήρωτες εξεγέρσεις - Εξεγέρσεις που παραμένουν στο επίπεδο του σχεδιασμού

Στην πρώτη κατηγορία των θεατρικών έργων εντάσσονται όσα κείμενα περιγράφουν εθνικές επαναστάσεις οι οποίες, όμως, διαθέτουν και στοιχεία κοινωνικά. Έτσι, για παράδειγμα η Ελληνική και η Κρητική Επανάσταση, πέραν του εθνικοαπελευθερωτικού τους χαρακτήρα, διακρίνονται και από κοινωνικά στοιχεία, αναφορικά κυρίως με την εναντίωση των Ελλήνων στην διοίκηση των κοτζαμπάσηδων (Κορδάτος, 1924:83-87; Σβορώνος, 1976: 62; Finlay, 1877: 17).

Αντίστοιχα, κατά την διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής δημιουργήθηκαν πολλές αντιστασιακές οργανώσεις με σκοπό την απελευθέρωση των εργατών και των αγροτών από την εκμετάλλευση (Κουτσουμπός, 2003: 49), γεγονότα που αποτυπώθηκαν στα θεατρικά έργα του 20ου αιώνα.

Αναφορικά με τις απόπειρες πραξικοπήματος, αυτές αφορούν τις προσπάθειες βίαιης μεταβολής και ανατροπής των καθεστώτων από πραξικοπηματικές ομάδες με σκοπό την κατάλυση της προϋπάρχουσας εξουσίας και την επιβολή ενός νέου καθεστώτος, συμβατότερου με τους στόχους και τα προνόμιά τους (Hobsbawm, 2008: 214).

Τα περιστατικά κρατικής βίας αφορούν συντονισμένες και στρατηγικά υπολογισμένες προσπάθειες, που σκοπό έχουν την επιβολή της πειθαρχίας και της κυριαρχίας του κράτους, είτε μέσα από τον πολιτικό λόγο και την προπαγάνδα, είτε σε ακραίες περιπτώσεις με θανατικές καταδίκες και δολοφονίες (Καραγιάννης, 2015: 86; Ψύλλας, 2008: 8-9).

Αναφορικά με τις εργατικές εξεγέρσεις επιλέχθηκαν τα έργα που αποτυπώνουν την προσπάθεια των εργατών γης (αγρότες-κόλιγοι) για την απαλλοτρίωση των τσιφλικιών (Νταμπεγλιώτης et al., 2018: 42; Σκάρος, 1965: 594), την μαζική εναντίωση εργατών στους εργοστασιάρχες (Αλεξάτος, 2015: 37, 80-81), καθώς και την προσωρινή διακοπή της εργασίας από μία ομάδα ατόμων ως μέσο διαμαρτυρίας (απεργία) (Peterson, 1937: 91).

Ταυτόχρονα, στις ευρύτερες κοινωνικές συγκρούσεις εντάσσονται και οι φοιτητικές εξεγέρσεις, οι οποίες επεκτείνονται και σε κοινωνικά ζητήματα πέραν της φοιτητικής ζωής, όπως για παράδειγμα ο εθνικισμός, η δημοκρατία και η ταξική πάλη (Meyer & Kretschmer, 2007: 541, 548).

Τέλος, μελετήσαμε τον επαναστατημένο άνθρωπο μέσα από θεατρικά έργα που αποτυπώνουν το ιδεολογικό πλαίσιο του κοινωνικού επαναστάτη, ο οποίος σχεδιάζει την

κοινωνική εξέγερση, αντιτίθεται στο σύστημα και ονειρεύεται την αντικατάστασή του από ένα δικαιότερο (Hardt & Holloway, 2012: 14; Bonanno, 2008: 17-44).

Στο πλαίσιο της δημιουργίας των μεταδεδομένων των θεατρικών έργων συγκεντρώθηκε υλικό τόσο αναφορικά με τους συγγραφείς, όσο και με την παραστασιογραφία και την κριτικογραφία της κάθε παράστασης/έργου, αλλά και στοιχεία που αφορούν το ίδιο το κείμενο, όπως οι χαρακτήρες που απεικονίζονται.

Αρκετοί από αυτούς τους χαρακτήρες αποτυπώνουν πραγματικά ιστορικά πρόσωπα που συμμετείχαν στις κοινωνικές εξεγέρσεις, ενώ άλλοι αποτελούν φανταστικά πρόσωπα τα οποία δημιούργησαν οι συγγραφείς με σκοπό την καλύτερη αποτύπωση του επαναστατικού πνεύματος.

Τέλος, τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τα θεατρικά έργα συνδυάστηκαν τόσο με τα ιστορικά γεγονότα τα οποία αποτυπώνουν, όσο και με τα βασικά ιστορικά πρόσωπα που εμπλέκονται σε αυτά, ενώ δημιουργήθηκαν μεταδεδομένα και για τις βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν, ταυτόχρονα με την διασύνδεσή τους με τους συγγραφείς τους, αλλά και με τα θεατρικά έργα.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η παραπάνω μεθοδολογία έπρεπε να πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις στην δημιουργία του αποθετηρίου των μεταδεδομένων, οι οποίες να είναι συμβατές με τα πεδία που απαιτούνται και την δυνατότητα διασύνδεσης μεταξύ τους.

Έτσι, μελετήσαμε την χρήση συγκεκριμένων σχημάτων μεταδεδομένων με σκοπό να καταλήξουμε σε εκείνο το σχήμα που θα ανταποκρίνεται περισσότερο στον σκοπό μας, δηλαδή την εύχρηστη, γρήγορη και πλήρη πλοήγηση των χρηστών στα πεδία.

Αρχικά, εξετάσαμε την δυνατότητα χρήσης του σχήματος μεταδεδομένων Dublin Core, το οποίο θεωρείται εύχρηστο, έχει την δυνατότητα επέκτασης μέσω εξειδικεύσεων και χρησιμοποιείται ευρέως σε ψηφιακές βιβλιοθήκες παγκοσμίως (Γαρουφάλλου, 2005: 382-383).

Ανατρέχοντας στα βασικά στοιχεία του Dublin Core (Τίτλος, Θέμα, Περιγραφή, Πηγή, Γλώσσα, Σχέση, Κάλυψη, Δημιουργός, Εκδότης, Συντελεστής, Δικαιώματα, Ημερομηνία, Τύπος, Μορφότυπο, Αναγνωριστικό), τα οποία εντάσσονται σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες (περιεχόμενο, πνευματική ιδιοκτησία, στιγμιότυπο) αναφορικά με την πληροφορία που περιγράφεται σε αυτά, συνειδητοποιήσαμε πως επιβεβαιώνεται ότι το συγκεκριμένο σχήμα μεταδεδομένων δεν προορίζεται για την περιγραφή και την βαθύτερη ανάλυση περίπλοκων ή λεπτομερών πόρων (Peronakis, 2013).

Έτσι, καθώς σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η πλήρης και αναλυτική αποτύπωση τόσο των χαρακτηριστικών των θεατρικών έργων, όσο όμως και των εμπλεκόμενων

συντελεστών (συμπεριλαμβανομένων των χαρακτήρων και των ιστορικών προσώπων), το Dublin Core δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πιστά λόγω της έλλειψης δυνατότητας καταγραφής αναλυτικών πληροφοριών για τα πρόσωπα (authorities).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, αποφασίσαμε την χρήση του εννοιολογικού μοντέλου FRBR για την απεικόνιση των οντοτήτων της εργασίας μας, το οποίο προσφέρει την δυνατότητα περιγραφής των πόρων μέσα από ένα σύνολο οντοτήτων που συνδέονται μεταξύ τους (Πεπονάκης, 2013: 42-43).

Οι βασικές ομάδες των οντοτήτων του FRBR είναι τρεις: η πρώτη αφορά σε διαφορετικές οπτικές του έργου (Work, Expression, Manifestation, Item), η δεύτερη στους συντελεστές-πρόσωπα που σχετίζονται με αυτό (Person, Corporate Body) και η τρίτη στο αντικείμενο και την θεματική του συγκεκριμένου έργου (Concept, Object, Event, Place).

Έτσι, κάθε θεατρικό έργο περιγράφηκε αναφορικά με την έκδοσή του, ενώ προστέθηκαν σε αυτό ο συγγραφέας και τα σχετιζόμενα πρόσωπα, η θεματική που πραγματεύεται, αλλά και συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα (events) τα οποία αποτυπώνει.

Ταυτόχρονα, το συγκεκριμένο εννοιολογικό μοντέλο δίνει την δυνατότητα, όχι μόνο της απλής καταγραφής των βιβλιογραφικών πληροφοριών, αλλά και της χρήσης για αυτές των εργαλείων του σημασιολογικού ιστού, διευκολύνοντας την διαλειτουργικότητα των δεδομένων (Žumer, 2013: 12).

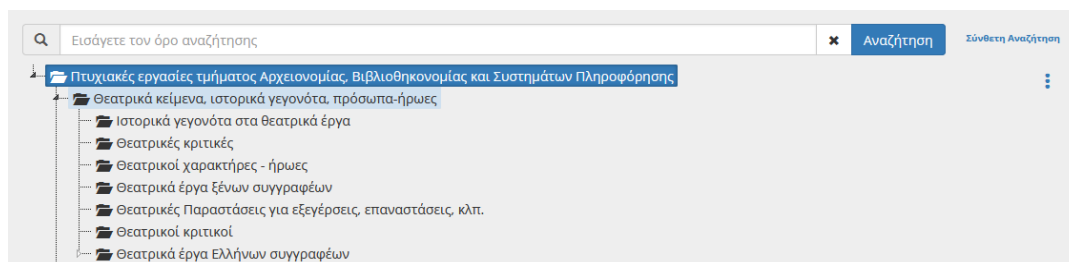
Για την καταγραφή των πληροφοριών των θεατρικών κειμένων επιλέχθηκε η χρήση της πλατφόρμας ReasonableGraph, η οποία αποτελεί μία πλατφόρμα ανοιχτού κώδικα για την διαχείριση ψηφιακών και φυσικών συλλογών. Η συγκεκριμένη πλατφόρμα, όπως όλες οι πλατφόρμες ανοιχτού κώδικα, παρέχει την δυνατότητα ενημέρωσης και προσαρμογής, διατηρώντας, όμως, παράλληλα τις βασικές της λειτουργίες άθικτες (Amorim et al., 2017: 860). Ταυτόχρονα, ενδείκνυται για την διαχείριση των πληροφοριών ανθρωπιστικών επιστημών, καθώς παρέχει την δυνατότητα οργάνωσης και διαχείρισης μίας συλλογής απευθείας ως σημασιολογικό και διασυνδεδεμένο ανοικτό σύνολο δεδομένων (<https://reasonablegraph.org/>, πρόσβαση 08/06/2021).

Κεφάλαιο 4. Υλοποίηση - Αποτελέσματα

Ξεκινώντας την αποτύπωση των μεταδεδομένων στην πλατφόρμα ReasonableGraph (<http://alis.reasonablegraph.org/archive/search>) αρχικά δημιουργήσαμε συλλογές, σύμφωνα με το υλικό που θέλαμε να κατηγοριοποιήσουμε.

Έτσι δημιουργήθηκε μία κεντρική συλλογή με το όνομα «Θεατρικά κείμενα, ιστορικά γεγονότα, πρόσωπα-ήρωες», στην οποία εντάσσονται οι υποσυλλογές:

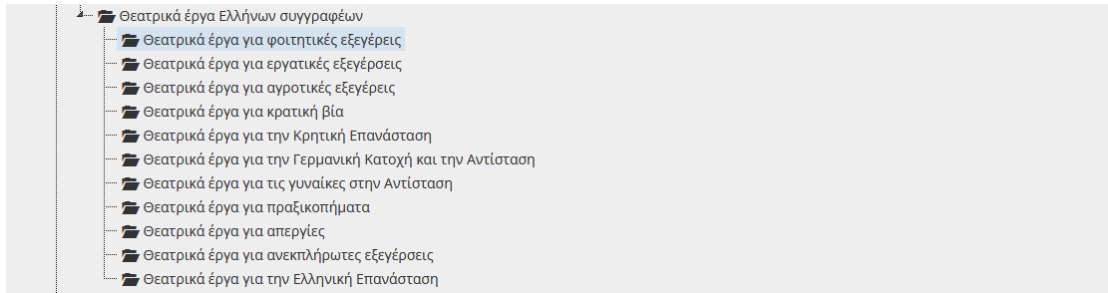
1. Ιστορικά γεγονότα στα θεατρικά έργα
2. Θεατρικές κριτικές
3. Θεατρικοί χαρακτήρες - ήρωες
4. Θεατρικά έργα ξένων συγγραφέων
5. Θεατρικές Παραστάσεις για εξεγέρσεις, επαναστάσεις, κλπ.
6. Θεατρικοί κριτικοί
7. Θεατρικά έργα Ελλήνων συγγραφέων



Εικόνα 10. Παρουσίαση των συλλογών - υποσυλλογών

Η συλλογή «Θεατρικά έργα Ελλήνων συγγραφέων» περιλαμβάνει τις παρακάτω υποσυλλογές, οι οποίες δημιουργήθηκαν με βάση την θεματική των θεατρικών έργων σε σχέση με τα ιστορικά γεγονότα που περιγράφουν:

1. Θεατρικά έργα για φοιτητικές εξεγέρσεις
2. Θεατρικά έργα για εργατικές εξεγέρσεις
3. Θεατρικά έργα για αγροτικές εξεγέρσεις
4. Θεατρικά έργα για κρατική βία
5. Θεατρικά έργα για την Κρητική Επανάσταση
6. Θεατρικά έργα για την Γερμανική Κατοχή και την Αντίσταση
7. Θεατρικά έργα για τις γυναίκες στην Αντίσταση
8. Θεατρικά έργα για πραξικοπήματα
9. Θεατρικά έργα για απεργίες
10. Θεατρικά έργα για ανεκπλήρωτες εξεγέρσεις
11. Θεατρικά έργα για την Ελληνική Επανάσταση



Εικόνα 11. Παρουσίαση των υποσυλλογών της συλλογής «Θεατρικά έργα Ελλήνων συγγραφέων»

Ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν οι παρακάτω δευτερεύουσες συλλογές:

1. Θεατρικοί χαρακτήρες - ήρωες
2. Βιβλιογραφικές πηγές
3. Θεατρικές κριτικές
4. Θεατρικοί συγγραφείς
5. Συγγραφείς θεωρητικών βιβλίων
6. Θεατρικοί σκηνοθέτες

Σκοπός του διαχωρισμού των εγγραφών σε συλλογές ήταν η διευκόλυνση της αναζήτησης των χρηστών, καθώς και η δυνατότητα χρήσης περιορισμών.

Στην συνέχεια δημιουργήσαμε τις εγγραφές των θεατρικών έργων των Ελλήνων συγγραφέων, προσθέτοντας παράλληλα εγγραφές οντοτήτων authority για τους ίδιους τους συγγραφείς, ενώ δημιουργήθηκε και μία βιβλιογραφική έκδοση (manifestation) για κάθε θεατρικό έργο το οποίο αποτυπώνει την έκδοση η οποία χρησιμοποιήθηκε.

Default
Graph
Γενικό έργο

Σκούρτης, Γιώργος [Συγγραφέας]. Απεργία ή η πάλη των τάξεων απ'αυτούς που παλεύουν

Είδος οντότητας:	Έργο (αυτοτελές έργο)
Συλλογή:	Θεατρικά έργα για απεργίες
Ημερομηνία έργου:	1975
Γλώσσα του έργου:	Greek
Συγγραφέας:	Σκούρτης, Γιώργος
Χαρακτήρας:	Γραμματέας Συνδικάτου Λουκάς Μπερνάντα Προσωπάρχης
Χρονολογική κάλυψη:	Απεργία της Michelin
Γεωγραφική κάλυψη:	Belgium
Περίληψη:	Η Απεργία ή η πάλη των τάξεων απ' αυτούς που παλεύουν περιγράφει την συνειδητοποίηση και την πάλη των μεταναστών εργατών του εργοστασίου της Michelin στο Βέλγιο, οι οποίοι, υπερνικώντας τα εμπόδια και τους εκβιασμούς του εργοδότη τους και την απροθυμία του συνδικάτου, έπεισαν τους ντόπιους συναδέλφους τους και κήρυξαν απεργία, καταλαμβάνοντας τελικά το εργοστάσιο.

Πληροφοριακά στοιχεία:

Στο έργο ο συγγραφέας, εξιστορώντας το χρονικό μίας απεργίας που έλαβε χώρα στο Βέλγιο στο εργοστάσιο ελαστικών της Michelin το 1970, αναλύει με θεατρικούς όρους τα ιστορικά γεγονότα, αναφέροντας ταυτόχρονα και άλλες σημαντικές ιστορικές στιγμές του εργατικού κινήματος (όπως για παράδειγμα την "ματωμένη επανάσταση" στις Αστούριες της Ισπανίας το 1934).

Εικόνα 12. Εγγραφή θεατρικού έργου (γενικό έργο)

☰ Default
Graph

Πρόσωπο

Σκούρτης, Γιώργος

Είδος οντότητας:	Πρόσωπο	
Όνομα που δε χρησιμοποιείται:	Σκούρτης, Γεώργιος (Ελληνική)	
Φύλο:	Άνδρας	
Δευτερεύουσα συλλογή:	Θεατρικοί συγγραφείς	
Ημερομηνία γέννησης:	1940	
Τόπος γέννησης:	Αθήνα	
Ημερομηνία θανάτου:	18 Νοεμβρίου 2018	
Τόπος θανάτου:	Αθήνα	
Εθνικότητα:	Ελληνική	
Επάγγελμα:	Λογοτέχνης	
Γλώσσες:	Greek	
Linked data LC:	n84803531 → Πατήστε εδώ	
Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας:	au.29311 → Πατήστε εδώ	
Wikidata:	Q62591642 → Πατήστε εδώ	
VIAF:	8803374 → Πατήστε εδώ	

Βιογραφικά στοιχεία:

Ο Γ. Σκούρτης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1940 και πέθανε το 2018. Εμφανίστηκε στο θέατρο το 1970 με την παράσταση από το Θέατρο Τέχνης του έργου του *Οι Μαντάδες*. Ακολούθησαν τα θεατρικά *Οι Μουσικοί*, *Ο Καραγκιόζης* και *Η Κομάντα*, ενώ εκτός από θεατρικά έργα ο Γ. Σκούρτης έγραψε διηγήματα, νομβέλες, μυθιστορήματα και σεναρία.

→ theGreekPlayProject

Συγγραφέας:

Σκούρτης, Γιώργος. *Απεργία ή η πάλη των τάξεων απ'αυτούς που παλεύουν*

Εικόνα 13. Εγγραφή θεατρικού συγγραφέα (πρόσωπο)

☰ Default
Graph

Βιβλιογραφική Έκδοση

Απεργία ή η πάλη των τάξεων απ'αυτούς που παλεύουν - 3η έκδοση. - Αθήνα: Κέδρος (Εκδοτικός οργανισμός), 1976

Είδος οντότητας:	Έκδοση	
Τύπος Manifestation:	Βιβλίο έντυπο	
Συγγραφέας:	Σκούρτης, Γιώργος	
Χαρακτήρας:	Γραμματέας Συνδικάτου Λουκάς Μπερνάντα Προσωπάρης	
Έκδοση:	3η έκδοση	
Δημοσίευση:	Αθήνα: Κέδρος (Εκδοτικός οργανισμός), 1976	
Τόπος έκδοσης:	Αθήνα	
Εκδότης:	Κέδρος (Εκδοτικός οργανισμός)	
Ημερομηνία έκδοσης:	1976	
Φυσική περιγραφή:	95 σελίδες : εικονογράφηση ; 20 εκατοστά	

Αποτελεί έκδοση του έργου:

Σκούρτης, Γιώργος. *Απεργία ή η πάλη των τάξεων απ'αυτούς που παλεύουν*

Αποτελεί έκδοση της έκφρασης:


Πρωτότυπη έκφραση του έργου "Απεργία ή η πάλη των τάξεων απ'αυτούς που παλεύουν"

Εικόνα 14. Εγγραφή έκδοσης (βιβλιογραφική έκδοση)

Κατά την διάρκεια αυτής της διαδικασίας αναπτύχθηκαν εγγραφές των περιοχών (place) οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν τόσο για τα βασικά βιογραφικά στοιχεία των συγγραφέων, όσο και για την γεωγραφική κάλυψη των ίδιων των θεατρικών έργων.

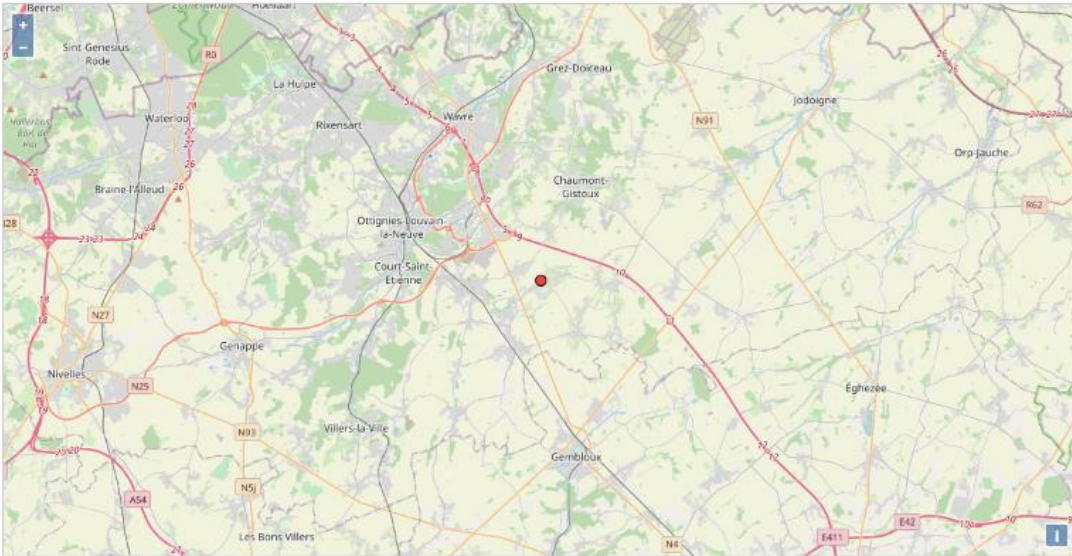
Default Graph
Περιοχή

Belgium
 Βέλγιο (Ελληνική)

Είδος οντότητας:	Περιοχή	
Γλώσσα οντότητας:	English	
Σχετικές ιστοσελίδες:	Επίσημη ιστοσελίδα	
Wikidata:	Q31 — Q31	
VIAF:	144248059 — Πατήστε εδώ	
Ταξινόμηση Dewey:	2--493	

Πληροφοριακά στοιχεία:


χώρα της δυτικής Ευρώπης



Έργα με αυτή τη γεωγραφική κάλυψη

Αντωνοπούλου, Αλίκη. Κοινωνία, ιστορία και θέατρο: Η αποτύπωση των κοινωνικών εξεγέρσεων στο νεοελληνικό θέατρο	Σκούρτης, Γιώργος. Απεργία ή η πάλη των τάξεων απ'αυτούς που παλεύουν
---	---

Γεγονότα που συνδέονται με τον τόπο

Απεργία της Michelin	
----------------------	---

Εικόνα 15. Εγγραφή τόπου (περιοχή)


Στην συνέχεια, και καθώς κάποια από τα θεατρικά έργα έχουν επηρεαστεί από θεατρικά έργα ξένων συγγραφέων, δημιουργήσαμε εγγραφές για τα θεατρικά έργα του παγκόσμιου θεάτρου στα οποία βασίστηκαν οι Έλληνες συγγραφείς, καθώς και για τις εκδόσεις τους,

αλλά και για τους συγγραφείς τους, τις οποίες διασυνδέσαμε με τα έργα των Ελλήνων συγγραφέων (σχέση «βασισμένο στο έργο - παράγωγο έργο»).

Default Graph
Βιβλιογραφικό έργο

Brecht, Bertolt [Συγγραφέας]. Τρόμος και αθλιότητα του τρίτου Ράιχ
 Furcht und Elend des Dritten Reiches (Γερμανική) | Fear and Misery of the Third Reich (Αγγλική)

Είδος οντότητας:	Έργο (αυτοτελές έργο)
Συλλογή:	Θεατρικά έργα ξένων συγγραφέων
Ημερομηνία έργου:	1935-1938
Γλώσσα του έργου:	Greek
Συγγραφέας:	Brecht, Bertolt
VIAF:	195837364 — Πατήστε εδώ
Παράγωγο Work:	Μάρκαρης, Πέτρος [Συγγραφέας]. Οι φιλοξενούμενοι




Διαθέσιμες εκφράσεις

Πρωτότυπη έκφραση του έργου "Τρόμος και αθλιότητα του τρίτου Ράιχ" / Βερυκοκάκη, Αγγέλα [Μεταφραστής]

Διαθέσιμες εκδόσεις

Τρόμος και αθλιότητα του τρίτου Ράιχ - Αθήνα: Κάλβος (Εκδοτικός οργανισμός), 1970

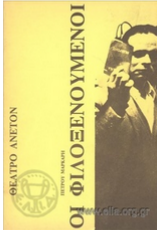


Εικόνα 16. Εγγραφή πρωτότυπου έργου (βιβλιογραφικό έργο)

Default Graph
Γενικό έργο

Μάρκαρης, Πέτρος [Συγγραφέας]. Οι φιλοξενούμενοι
 Fremdgeblienen (Γερμανική)

Είδος οντότητας:	Έργο (αυτοτελές έργο)
Συλλογή:	Θεατρικά έργα για απεργίες
Ημερομηνία έργου:	1977-1978
Γλώσσα του έργου:	Greek
Συγγραφέας:	Μάρκαρης, Πέτρος
Χαρακτήρας:	Σταμέλος
Χρονολογική κάλυψη:	Μεταπολεμική περίοδος
Γεωγραφική κάλυψη:	Πειραιάς Nuremberg Mannheim Munich Esslingen am Neckar Stuttgart Cologne Wuppertal
Περίληψη:	Οι ήρωες του έργου αναγκάζονται να μεταναστεύουν, καθώς προέρχονται στην πλειονότητά τους από αγροτικές περιοχές, όπου αντιμετωπίζουν προβλήματα στην εύρεση εργασίας, ενώ στο έργο περιγράφονται και οι δυσκολίες που συναντούν στην χώρα υποδοχής ως μετανάστες αναζητούντες εργασία.
Πληροφορικά στοιχεία:	<p>Το έργο, το οποίο ο συγγραφέας έγραψε στην Γερμανία, δεν εκδόθηκε ποτέ στα ελληνικά, αλλά εκδόθηκε στα γερμανικά το 1988 με τον τίτλο Fremdgeblienen.</p>
Κριτικάρεται στο Work:	<p>Πεφάνης, Γιώργος Π. [Συγγραφέας]. Η άμμος του κειμένου : αισθητικά και δραματολογικά θέματα στο Ελληνικό θέατρο</p> <p>Πεφάνης, Γιώργος Π. [Συγγραφέας]. The Greek Emigrant Experience between 1945 and 1980 in the Plays of Petros Markaris and Loula Anagnostaki</p> <p>Μαράκα, Άλια [Συγγραφέας]. Θέατρο και δράμα : μελετήματα για τη γερμανόφωνη δραματολογία Πετράκου, Κυριακή [Συγγραφέας]. Η απήχηση του νεοελληνικού θεάτρου στο εξωτερικό : μεταφράσεις - παραστάσεις</p> <p>Αντωνοπούλου, Αλίκη [Συγγραφέας]. Κοινωνία, ιστορία και θέατρο: Η αποτύπωση των κοινωνικών εξεγέρσεων στο νεοελληνικό θέατρο</p>
Βασισμένο στο Έργο:	Brecht, Bertolt [Συγγραφέας]. Τρόμος και αθλιότητα του τρίτου Ράιχ Weiss, Peter [Συγγραφέας]. Η Ανάκριση
Δραματοποιήθηκε στο Work:	Θεατρικό Εργαστήρι Θεσσαλονίκης (Καλλιτεχνική οργάνωση) [Θεατρικός οργανισμός]. Οι φιλοξενούμενοι [Θεατρική παράσταση] Θέατρο Λουζιτάνια (Πολιτιστική οργάνωση) [Θεατρική σκηνή]. Οι φιλοξενούμενοι [Θεατρική παράσταση]



Διαθέσιμες εκφράσεις

Πρωτότυπη έκφραση του έργου "Οι φιλοξενούμενοι"

Διαθέσιμες εκδόσεις

Οι φιλοξενούμενοι

Εικόνα 17. Εγγραφή παράγωγου έργου (γενικό έργο)

Ταυτόχρονα, δημιουργήσαμε οντότητες authorities των θεατρικών χαρακτήρων-ηρώων, κάποιου από τους οποίους αποτυπώνουν ιστορικά πρόσωπα (όπως για παράδειγμα ο Καποδίστριας), ενώ άλλοι αποτελούν φανταστικούς χαρακτήρες. Προκειμένου να επιτευχθεί ο διαχωρισμός μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών, στους φανταστικούς χαρακτήρες προστέθηκε στο ReasonableGraph η επιλογή «Φανταστικός χαρακτήρας», ενώ συνδέθηκαν οι φανταστικοί με τους πραγματικούς χαρακτήρες, καθώς και με τα γεγονότα στα οποία συμμετείχαν.

Default Graph Πρόσωπο

Μακρυγιάννης, Ιωάννης

Είδος οντότητας: Πρόσωπο

Όνομα που δε χρησιμοποιείται: Μακρυγιάννης (Ελληνική) | Μακρυγιάννης, Γιάννης (Ελληνική)

Φύλο: Άνδρας

Ημερομηνία γέννησης: 1797

Τόπος γέννησης: Κροκύλειο Φωκίδας

Ημερομηνία θανάτου: 27 Απριλίου 1864

Τόπος θανάτου: Αθήνα

Εθνικότητα: Ελληνική

Γλώσσες: Greek

Φανταστικός χαρακτήρας: Μακρυγιάννης ("Καποδίστριας" του Ν. Καζαντζάκη)

Linked data LC: n83031862 — Πατήστε εδώ

Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας: au.23306 — Πατήστε εδώ

Wikidata: Q2658023 — Πατήστε εδώ

VIAF: 215549702 — Πατήστε εδώ

Βιογραφικά στοιχεία:

Έλληνας συγγραφέας, πολιτικός, στρατιωτικός και σπλαρχηγός της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.
 — Wikipedia

Συμμετείχε στα γεγονότα

Δολοφονία Ιωάννη Καποδίστρια Ελληνική Επανάσταση του 1821

Εικόνα 18. Εγγραφή πραγματικού ήρωα (πρόσωπο)

Default Graph Πρόσωπο

Μακρυγιάννης ("Καποδίστριας" του Ν. Καζαντζάκη)

Είδος οντότητας: Πρόσωπο

Φύλο: Άνδρας

Δευτερεύουσα συλλογή: Θεατρικοί χαρακτήρες - ήρωες

Γλώσσες: Greek

Πραγματικός χαρακτήρας: Μακρυγιάννης, Ιωάννης

Βιογραφικά στοιχεία:

Ο Μακρυγιάννης υπερασπίζεται τα συμφέροντα του λαού και την διανομή των εθνικών γαιών στους αγρότες.

Χαρακτήρας:


Καζαντζάκης, Νίκος, Καποδίστριας

Εικόνα 19. Εγγραφή φανταστικού χαρακτήρα (πρόσωπο)

Προσπαθώντας να αποτυπώσουμε στην πλατφόρμα όσο το δυνατόν περισσότερη πληροφορία, σταδιακά κάναμε εγγραφές για τις θεατρικές παραστάσεις των έργων τα οποία μελετήσαμε, τις οποίες συνδέσαμε τόσο με το κάθε έργο, όσο και με πιθανό φωτογραφικό ή γραφιστικό υλικό της παράστασης (όπως αφίσες). Για την κάθε παράσταση, επίσης, δημιουργήθηκε ο θεατρικός οργανισμός από τον οποίο ανέβηκε (θίασος), καθώς και η θεατρική σκηνή (θέατρο), ενώ προστέθηκαν και οι συντελεστές των παραστάσεων (σε όσες παραστάσεις μπορούσαμε να τους εντοπίσουμε).


Default Graph
Οπτικό έργο

Θίασος Εθνικού Θεάτρου (Καλλιτεχνική οργάνωση) [Θεατρικός οργανισμός]. Κιλελέρ [θεατρική παράσταση]

Είδος οντότητας:	Έργο (αυτοτελές έργο)	
Συλλογή:	Θεατρικές Παραστάσεις για εξεγέρσεις, επαναστάσεις, κλπ.	
Ημερομηνία έργου:	1985-1986	
Γλώσσα του έργου:	Greek	
Θεατρικός οργανισμός:	Θίασος Εθνικού Θεάτρου (Καλλιτεχνική οργάνωση)	
Θεατρική σκηνή:	Δημοτικό Θέατρο Πειραιά (Πολιτιστική οργάνωση)	
Σκηνοθέτης:	Χαραλαμπίδης, Γιώργος	
Τόπος προέλευσης έργου:	Πειραιάς	
Δραματοποίηση του Work:	Χαραλαμπίδης, Γιώργος [Συγγραφέας]. Κιλελέρ	

Σχετιζόμενα τεκμήρια

[Κριτική της παράστασης του έργου "Κιλελέρ" του Γ. Χαραλαμπίδη από το Εθνικό Θέατρο](#)



Εικόνα 20. Εγγραφή θεατρικής παράστασης (οπτικό έργο)


Default Graph
Ηχητική Έκδοση

Ηχογράφιση της παράστασης του Εθνικού Θεάτρου του 1986

Είδος οντότητας:	Έκδοση
Τύπος Manifestation:	Διαδικτυακός πόρος
Συγγραφέας:	Χαραλαμπίδης, Γιώργος
Χαρακτήρας:	Τσιφλικάς ("Κιλελέρ" του Γ. Χαραλαμπίδη) Αποσπασματάρχης ("Κιλελέρ" του Γ. Χαραλαμπίδη) Δάσκαλος ("Κιλελέρ" του Γ. Χαραλαμπίδη) Παπάς ("Κιλελέρ" του Γ. Χαραλαμπίδη) Άντρας ("Κιλελέρ" του Γ. Χαραλαμπίδη) Γυναίκα ("Κιλελέρ" του Γ. Χαραλαμπίδη)
Ερμηνευτής - τραγουδιστής:	Πετρίδης, Χρήστος
Ηθοποιός / Εκτελεστής:	Συριώτης, Θόδωρος Ζακυνθινός, Δημήτρης Δουλιγεράκης, Ντίνος Κανέλλης, Θάνος Δακτυλίδης, Χρήστος Λαλοπούλου, Μαίρη
Καλλιτεχνικός διευθυντής:	Χαραλαμπίδης, Γιώργος
Συνθέτης:	Τενίδης, Βασίλης
Φυσική περιγραφή:	2 ώρες, 26 λεπτά, 37 δευτερόλεπτα
URL:	Ηχογραφημένο αρχείο Εθνικού Θεάτρου

Αποτελεί έκδοση του έργου:

Χαραλαμπίδης, Γιώργος, Κιλελέρ



Αποτελεί έκδοση της έκφρασης:

Ηχογράφιση της παράστασης του έργου "Κιλελέρ"

Εικόνα 21. Εγγραφή ηχογραφημένης παράστασης (ηχητική έκδοση)

Εξίσου σημαντική θεωρήσαμε την καταγραφή των θεωρητικών βιβλίων και άρθρων τα οποία αναλύουν τα συγκεκριμένα έργα που καταχωρήσαμε. Έτσι, δημιουργήσαμε μία εγγραφή για κάθε επιστημονική μονογραφία και κάθε άρθρο (επιστημονική αρθρογραφία), η οποία συνδέθηκε με το αντίστοιχο ή τα αντίστοιχα θεατρικά έργα τα οποία αναλύει, καθώς και αντίστοιχες εγγραφές authorities για τους συγγραφείς τους.

Σε όλες τις παραπάνω εγγραφές προστέθηκαν φωτογραφίες (εξώφυλλα των βιβλίων και φωτογραφίες των συγγραφέων), ενώ σε κάποιες περιπτώσεις προστέθηκαν ως digital items τα βιογραφικά των συγγραφέων των θεωρητικών κειμένων.

☰ Default
Graph

 Βιβλιογραφικό έργο

Γεωργοπούλου, Βαρβάρα [Συγγραφέας]. Ιστορία και ιδεολογία στα κάτοπτρα του Διόνυσου: δοκίμια για το νεοελληνικό θέατρο, 1920-1950

Είδος οντότητας:	Έργο (αυτοτελές έργο)	
Δευτερεύουσα συλλογή:	Βιβλιογραφικές πηγές	
Ημερομηνία έργου:	2016	
Γλώσσα του έργου:	Greek	
Συγγραφέας:	Γεωργοπούλου, Βαρβάρα	
Μορφή έργου:	Επιστημονική Μονογραφία	
Κριτική του Work:	Γάιος, Χρύσανθος [Συγγραφέας]. Το ακουλήκι Γκόλφης, Ρήγας [Συγγραφέας]. Γήταυρος Κατηφόρης, Νίκος [Συγγραφέας]. Ο Φωτεινός Θεοτοκάς, Γιώργος [Συγγραφέας]. Ανάτρα στ' Ανάτλη Καζαντζάκης, Νίκος [Συγγραφέας]. Καποδίστριας Κοτζιούλας, Γιώργος [Συγγραφέας]. Ηπειρώτισσες Κοτζιούλας, Γιώργος [Συγγραφέας]. Ο προδότης Κοτζιούλας, Γιώργος [Συγγραφέας]. Ξύπνα, Ραγιά! Ρώτας, Βασίλης [Συγγραφέας]. Ρήγας ο Βελεστινλής Ρώτας, Βασίλης [Συγγραφέας]. Γραμματιζούμενοι	

Διαθέσιμες εκφράσεις

[Πρωτότυπη έκφραση του έργου "Ιστορία και ιδεολογία στα κάτοπτρα του Διόνυσου: δοκίμια για το νεοελληνικό θέατρο, 1920-1950"](#)

Διαθέσιμες εκδόσεις

[Ιστορία και ιδεολογία στα κάτοπτρα του Διόνυσου : δοκίμια για το νεοελληνικό θέατρο, 1920-1950 - Αθήνα: Παπαζήσης \(Εκδοτικός οργανισμός\), 2016](#)

Εικόνα 22. Εγγραφή επιστημονικής μονογραφίας (βιβλιογραφικό έργο)

☰ Default
Graph

 Γενικό έργο



Σκλαβενίτης, Τριαντάφυλλος [Συγγραφέας]. Η εξέγερση των χωρικών της Λευκάδας το 1819

Είδος οντότητας:	Έργο (ανεξάρτητο μέρος έργου)
Δευτερεύουσα συλλογή:	Βιβλιογραφικές πηγές
Ημερομηνία έργου:	2007
Γλώσσα του έργου:	Greek
Συγγραφέας:	Σκλαβενίτης, Τριαντάφυλλος
Μορφή έργου:	Επιστημονική αρθρογραφία
Κριτική του Work:	Κατηφόρης, Νίκος [Συγγραφέας]. Ο Φωτεινός

Διαθέσιμες εκδόσεις

[Λευκαδοτρόπιο 8 - 2007](#)

Εικόνα 23. Εγγραφή επιστημονικής αρθρογραφίας (γενικό έργο)

Default Graph   Πρόσωπο


Πολίτης, Φώτος

Είδος οντότητας:	Πρόσωπο
Φύλο:	Άνδρας
Δευτερεύουσα συλλογή:	Συγγραφείς θεωρητικών βιβλίων
Ημερομηνία γέννησης:	01 Ιανουαρίου 1890
Ημερομηνία θανάτου:	01 Ιανουαρίου 1934
Γλώσσες:	Greek
Linked data LC:	n85174919 → Πατήστε εδώ
Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας:	au.27960 → Πατήστε εδώ
Wikidata:	Q2336988 → Q2336988
VIAF:	28510577 → Πατήστε εδώ

Βιογραφικά στοιχεία:

Έλληνας σκηνοθέτης και θεατρικός κριτικός

Συγγραφέας:

[Πολίτης, Φώτος. Επιλογή κριτικών άρθρων](#) 

Εικόνα 24. Εγγραφή συγγραφέα θεωρητικών βιβλίων (πρόσωπο)



Σε αυτή την κατηγορία οντοτήτων (βιβλιογραφικές πηγές) υπήρξε και ένα βιβλίο με δύο διαφορετικές βιβλιογραφικές εκδόσεις (μία στα ελληνικά και μία στα αγγλικά) με αποτέλεσμα να δημιουργήσουμε δύο οντότητες για την έκδοση.

Είδος οντότητας:	Έργο (αυτοτελές έργο)
Δευτερεύουσα συλλογή:	Βιβλιογραφικές πηγές
Ημερομηνία έργου:	1981
Γλώσσα του έργου:	Greek
Συγγραφέας:	Boal, Augusto
Μορφή έργου:	Επιστημονική Μονογραφία
Κριτική του Work:	Μάρκαρης, Πέτρος [Συγγραφέας]. Το έπος του Βασιλιά Γυψύ

Διαθέσιμες εκφράσεις

Πρωτότυπη έκφραση του έργου "Theatre of the Oppressed"	Πρωτότυπη έκφραση του έργου "Το θέατρο του καταπιεσμένου" / Μπραουδάκη, Ελπίδα [Μεταφραστής]
--	--

Διαθέσιμες εκδόσεις

Theatre of the Oppressed - London: Pluto Press (Εκδοτικός οργανισμός), 1979 	Το θέατρο του καταπιεσμένου - Αθήνα: Θεωρία (Εκδοτικός οργανισμός), 1981 
---	--

Εικόνα 25. Εγγραφή δύο διαφορετικών εκδόσεων του ίδιου βιβλίου (βιβλιογραφικό έργο)

Τέλος, δημιουργήθηκαν εγγραφές για τις κριτικές των έργων και των παραστάσεών τους στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, καθώς και εγγραφές προσώπων για τους αρθρογράφους-κριτικούς που τις έγραψαν, αλλά και για τα ίδια τα περιοδικά-έντυπα, οι οποίες συνδέθηκαν με τα έργα και τις παραστάσεις τους.

Default Graph Απόκομμα

Κριτική της παράστασης του έργου "Προστάτες" του Μ. Εθυμιάδη στο Θέατρο Τέχνη



Είδος οντότητας: Φυσικό τεκμήριο

Δευτερεύουσα συλλογή: Θεατρικές κριτικές

Τύπος: Δημοσίευση

Γλώσσα του έργου: Greek

Πηγή προέλευσης: Αντί - Ημερομηνία: 1976 - Σελίδα: 50

Αρθρογράφος: Κολτσιδοπούλου, Άννη

Σχέση με έργα: Λαϊκή Σκηνή του Θεάτρου Τέχνης (Καλλιτεχνική οργάνωση) [Θεατρικός οργανισμός], Προστάτες [Θεατρική παράσταση]

Διαθέσιμα ψηφιοποιημένα τεκμήρια

Ψηφιοποιημένο Απόκομμα: Οι "Προστάτες" του Μήτσου Εθυμιάδη στο Θέατρο Τέχνη
 Περιγραφή: 4JPG (jpg) [entire] [Περισσότερες πληροφορίες](#) 
 Μέγεθος: 253 kB

Εικόνα 26. Εγγραφή κριτικής θεατρικού έργου (απόκομμα)

Συγκεντρωτικά, από την παραπάνω διαδικασία της καταγραφής των μεταδεδομένων των θεατρικών έργων στην πλατφόρμα ReasonableGraph δημιουργήθηκαν συνολικά 1.026 εγγραφές, εκ των οποίων οι 231 αφορούν πρόσωπα (θεατρικούς συγγραφείς, ιστορικά πρόσωπα, συγγραφείς θεωρητικών βιβλίων κλπ.), οι 173 αφορούν έργα και οι 125 οργανισμούς. Ταυτόχρονα, κάθε εγγραφή συνδέεται με άλλες, στο πλαίσιο της πλήρους καταγραφής των πληροφοριών που αντλήθηκαν από τα θεατρικά κείμενα, τις κριτικές αναλύσεις τους, καθώς και τις παραστάσεις που καταφέραμε να καταγράψουμε.

Object type	Number
Bitstream	420
Person	231
Work	173
Organization	125
Place	122
Manifestation	104
Expression	94
Digital item	46
Physical item	40
Event	27
Concept	26
Periodic	20
Συλλογή	17
Genre	1

Εικόνα 27. Συνολικές εγγραφές αποθετηρίου

Κεφάλαιο 5. Συζήτηση - Συμπεράσματα

Μελετώντας τα θεατρικά έργα του νεοελληνικού θεάτρου (ξεκινώντας από τα τέλη του 19ου αιώνα, αναλύοντας κυρίως θεατρικά του 20ου αιώνα, και αγγίζοντας οριακά τον 21ο), με δεδομένο πως το θέατρο αντανακλά, ως έναν βαθμό, την πραγματικότητα, παρατηρήσαμε πως πολλοί συγγραφείς επηρεάστηκαν από τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της εποχής τους, με αποτέλεσμα την αποτύπωση αυτών στα έργα τους, άλλοτε με κυριολεκτικό και άλλοτε με μεταφορικό τρόπο. Στόχος τους ήταν από την μία πλευρά να μεταφέρουν τις συνθήκες αυτές μέσω των έργων τους, και από την άλλη να εκφράσουν και την δική τους ιδεολογικο-πολιτική οπτική.

Στην παρούσα εργασία δημιουργήσαμε μεταδεδομένα στην πλατφόρμα ReasonableGraph για τα θεατρικά έργα που αποτυπώνουν κοινωνικές εξεγέρσεις, δημιουργώντας οντότητες για κάθε έργο, καθώς και για τους συγγραφείς τους, ενώ κάθε οντότητα συνδέθηκε με τα ιστορικά γεγονότα που σχετίζονται με αυτή και τις περιοχές τις οποίες αφορά.

Ταυτόχρονα, οι εγγραφές συνδέθηκαν με φωτογραφίες τόσο των εξωφύλλων των θεατρικών έργων, όσο και πορτρέτων των συγγραφέων τους, καθώς και με βιβλιογραφικές πηγές (μονογραφίες και αρθρογραφίες) οι οποίες αφορούν κυρίως σε κριτικές αναλύσεις των θεατρικών έργων.

Η παραπάνω διαδικασία στόχευε στην εξέταση της δυνατότητας καταγραφής και αποτύπωσης των στοιχείων των θεατρικών έργων του νεοελληνικού θεάτρου που πραγματεύονται το ζήτημα των κοινωνικών εξεγέρσεων, καθώς και στην μελέτη της αποτελεσματικότητας μίας τέτοιας διαδικασίας κατά την συγγραφή θεατρολογικών μελετημάτων.

Ξεκινώντας από το πρώτο ερευνητικό ερώτημα της συγκεκριμένης εργασίας, συμπεράναμε πως η αποτύπωση των πληροφοριών που αφορούν τα θεατρικά κείμενα είναι δυνατή σε μία πλατφόρμα διαχείρισης ψηφιακών συλλογών, μέσα, κυρίως, από την αποδελτίωση και κωδικοποίηση των βασικών στοιχείων τους (τίτλος, συγγραφέας, χρονολογία συγγραφής και έκδοσης κλπ.).

Έτσι, στην παρούσα εργασία, και καθώς η μελέτη των θεατρικών κειμένων είχε προηγηθεί, κατέστη δυνατή η αποτύπωση των βασικών πληροφοριών των έργων και η ομαδοποίησή τους ανά θεματική, συγγραφέα, χρονική περίοδο κλπ.

Αναφορικά με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας, το οποίο εστιάζει στην αναγκαιότητα της καταγραφής και αποτύπωσης των πληροφοριών πριν από την συγγραφή μίας εργασίας, τα συμπεράσματά μας είναι πιο πολύπλοκα.

Από την μία πλευρά είναι, σε μεγάλο βαθμό, δύσκολη η αποτύπωση των πληροφοριών των θεατρικών έργων χωρίς να έχει προηγηθεί η μελέτη τους. Αυτό θα μπορούσε να γίνει μόνο σε ένα πλαίσιο αποδελτίωσης των συγκεκριμένων κειμένων και συλλογής των πληροφοριών που τα αφορούν (όπως κριτικές, θεατρικές παραστάσεις κλπ.).

Σύμφωνα με αυτή την οπτική, η διαδικασία της καταγραφής και της δημιουργίας μεταδεδομένων για τα θεατρικά κείμενα δεν μπορεί να προηγείται της συγγραφής μίας μελέτης, καθώς η ίδια η συγκέντρωση αυτών των πληροφοριών απαιτεί την μελέτη και την έρευνα πάνω στα συγκεκριμένα κείμενα.

Από την άλλη πλευρά, κατά την διάρκεια της συγγραφής μίας ερευνητικής εργασίας υπάρχει η πιθανότητα ο ερευνητής να αποτυπώσει και να κωδικοποιήσει με κάποιον τρόπο τις πληροφορίες που συλλέγει προκειμένου στην συνέχεια να οδηγηθεί στην συγγραφή της μελέτης του.

Υπό αυτό το πρίσμα, η καταγραφή των στοιχείων των θεατρικών κειμένων και η δημιουργία μεταδεδομένων μπορεί να διευκολύνει σημαντικά την μετέπειτα συγγραφή του μελετήματος.

Συμπερασματικά, κρίνοντας από την εμπειρία της μελέτης του συγκεκριμένου ζητήματος, χωρίς να έχει προηγηθεί κάποια αποδελτίωση του υλικού της, και στην συνέχεια της καταγραφής των πληροφοριών που προέκυψαν από αυτή σε μία πλατφόρμα διαχείρισης ψηφιακών συλλογών και της δημιουργίας των μεταδεδομένων της, θεωρούμε πως η ψηφιακή αποτύπωση των πληροφοριών μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο έρευνας και αρωγό για μετέπειτα μελέτες αναφορικά με το συγκεκριμένο ή με παρεμφερή θέματα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Amorim, R.C., Castro, J.A., Rocha, J. & Ribeiro, C. (2017). A comparison of research data management platforms: architecture, flexible metadata and interoperability. *Universal Access in the Information Society*, 16, 851-862, doi: 10.1007/s10209-016-0475-y.
- Bellini, P. &. (2015). Modeling performing arts metadata and relationships in content service for institutions. *Multimedia Systems*, 21, 427-449, <https://doi.org/10.1007/s00530-014-0366-0>.
- Berry, D. M. (2011). The computational turn: Thinking about the digital humanities. *Culture Machine*, 12, 1-22.
- Bonanno, A. (2008). *Θεωρία και πρακτική της εξέγερσης*. Αθήνα: Επαναστατική Αυτοοργάνωση.
- Busa, R. A. (2004). Foreword: Perspectives on Digital Humanities. Στο S. Schreibman, R. Siemens & J. Unsworth (Επιμ.), *A Companion to Digital Humanities* (σσ. xvi-xxi). UK: Blackwell Publishing Ltd.
- Dalbello, M. (2011). A genealogy of digital humanities. *Journal of Documentation*, 67(3), 480-506, doi: 10.1108/00220411111124550.
- Finlay, G. (1877). *A History of Greece: The Greek Revolution*, pt. 1, A.D. 1821-1827. Oxford: Clarendon Press.
- Hampson, C. L. (2012). CULTURA: A Metadata-Rich Environment to Support the Enhanced Interrogation of Cultural Collections . Στο J.M. Dodero, M. Palomo-Duarte & P. Karampiperis (Επίμ.), *Metadata and Semantics Research. MTSR 2012. Communications in Computer and Information Science* (σσ. 227-238). Berlin, Heidelberg: Springer, https://doi.org/10.1007/978-3-642-35233-1_23.
- Hardt, M. & Holloway, J. (2012). *Διάλογος για τις κοινωνικές εξεγέρσεις. Θεσμοθέτηση και ανατροπή*. (Α. Χόλογουεη, μτφρ.) Αθήνα: Σαββάλας.
- Hobsbawm, E. (2008). *Επαναστάτες*. (Π. Μπουρλάκης, μτφρ.) Αθήνα: Θεμέλιο.
- Ivanova, K., Velikova, E., Stanchev, P., & Mitov, I. (2012). Automated Metadata Extraction from Art Images. Στο K. Ivanova, M. Dobрева, P. Stanchev & G. Totkov (Επίμ.), *Access to Digital Cultural Heritage: Innovative Applications of Automated Metadata Generation* (σσ. 97-152). Plovdiv, Bulgaria: Plovdiv University Publishing House "Paisii Hilendarski".

- Kretzschmar, W. A. Jr & Gray Potter, W. (2010). Library collaboration with large digital humanities projects. *Literary and Linguistic Computing*, 25(4), 439-445, doi:10.1093/lc/fqq022.
- McFall, L. M. (2015). Beyond the Back Room: The Role of Metadata and Catalog Librarians in Digital Humanities. Στο K. L. Sacco, S. S. Richmond, S. Parme & K. F. Wilkes (Επίμ.), *Supporting Digital Humanities for Knowledge Acquisition in Modern Libraries* (σσ. 21-43). Hershey, PA: IGI Global, doi: 10.4018/978-1-4666-8444-7.ch002.
- Meyer, D. S. (2007). Social Movements. In C. D. Bryant, *21st Century Sociology: A reference Handbook* (Vol. 1). USA: SAGE Publications.
- Morgan, M., Suhonos, M., & Wang, F. (2013). Digital humanities and metadata: Linking the past to the digital future. *Proceedings of the International Conference on Dublin Core and Metadata Applications*, 22(1), 206-208.
- Peponakis, M. (2013). Libraries' Metadata as Data in the Era of the Semantic Web: Modeling a Repository of Master Theses and PhD Dissertations for the Web of Data. *Journal of Library Metadata*, 13(4), σσ. 330-348. doi:10.1080/19386389.2013.846618
- Peterson, F. (1937). Methods Used in Strike Statistics. *Journal of the American Statistical Association*, 197, 90-96.
- Presner, T. (2010). Digital Humanities 2.0: A Report on Knowledge. Στο M. Bailar (Επίμ.), *Emerging Disciplines: Shaping New Fields of Scholarly Inquiry in and beyond the Humanities* (σσ. 27-38). Houston, Texas: Rice University Press.
- Qian, Y., Xing, Z., Shi, X., & Li, Y. (2020). From collection resources to intelligent data: Construction of intelligent digital humanities platform for local historical documents of Shanghai Jiao Tong University. *Digital Scholarship in the Humanities*, fqa027, 1-10, doi:10.1093/lc/fqa027.
- Schreibman, S., Siemens, R. & Unsworth, J. (2004). The Digital Humanities and Humanities Computing: An Introduction. Στο S. Schreibman, R. Siemens & J. Unsworth (Επίμ.), *A Companion to Digital Humanities* (σσ. xiii-xxvii). UK: Blackwell Publishing Ltd.
- Tomasi, F., & Vitali, F. (2013). Collaborative annotations in shared environments: metadata, vocabularies and techniques in the Digital Humanities (DH-CASE 2013). *Proceedings of the 2013 ACM Symposium on Document Engineering - DocEng '13*, 113-114, <https://doi.org/10.1145/2494266.2494323>.

- Žumer, M. (2013). Βιβλιοθήκες του Μέλλοντος: υλοποιώντας το παλιό όραμα με νέα εργαλεία. *Πρακτικά 22ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών* (σ. 12). Πάτρα: Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης.
- Αλεξάτος, Γ. (2015). *Η εργατική τάξη στην Ελλάδα. Από την πρώτη συγκρότηση στους ταξικούς αγώνες του Μεσοπολέμου*. Αθήνα: Κουκκίδα.
- Γαρουφάλλου, Ε. (2005). Dublin Core: Παρουσίαση του προτύπου και έρευνα χρήσης του από την ελληνική βιβλιοθηκονομική κοινότητα. Στο *14ο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Διαχείριση της Γνώσης: Ο παγκόσμιος ιστός και οι μονάδες πληροφόρησης* (σσ. 371-383). Αθήνα: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας.
- Καραγιάννης, Γ. (2015). Η ανάλυση της εξουσίας: Foucault, σύγχρονη καθοδηγητική εξουσία και ερευνητικές προκλήσεις. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 43, 81-108.
- Κορδάτος, Γ. (1924). *Η κοινωνική σημασία της Ελλην. Επαναστάσεως του 1821*. Αθήνα: Γ.Ι. Βασιλείου.
- Κουτσουμπός, Θ. (2003). *Ελλάδα 1941-1945. Πόλεμος των Χωρικών και Κοινωνική Επανάσταση*. Αθήνα: Λέων.
- Νταμπεγλιώτης, Κ. Ι. et al. (2018). Η αγροτική εξέγερση του Κιλελέρ του 1910 και η σημασία της στη Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία. In Ε. Χ. (επιμ.), *Α' Επιστημονικό Συμπόσιο Πισσουρίου, Ιστορία, Κοινωνία, Πολιτική & Μέσα Επικοινωνίας. Εξεγέρσεις που σημάδεψαν την ιστορία του Σύγχρονου Ελληνισμού σε Ελλάδα και Κύπρο*. Λευκωσία: Επιφανίου.
- Πεπονάκης, Μ. (2013). Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ως πάροχοι δεδομένων στο σημασιολογικό ιστό: η μετάβαση από τη μία εγγραφή ανά πόρο στα δίκτυα σχέσεων μεταξύ αυτόνομων οντοτήτων. *Πρακτικά 22ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών "Επιστροφή στο μέλλον: οι αξίες του παρελθόντος οδηγοί για το μέλλον"*, (σσ. 42-51). Πάτρα: Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης.
- Πυρουνάκης, Γ., Σαΐδης, Κ., Νικολαΐδη (2006). Πέργαμος: ένα προηγμένο σύστημα ψηφιακής βιβλιοθήκης βασισμένο στο Fedora. Στο Γ. Γιαννακόπουλος (Επίμ.), *Πρακτικά 14ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών «Διαχείριση της Γνώσης. Ο Παγκόσμιος Ιστός και οι Μονάδες πληροφόρησης* (σσ. 359-368). Αθήνα: Τ.Ε.Ι. Αθήνας.
- Σβορώνος, Ν. Γ. (1976). *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Σκάρος, Ζ. (1965). Οι κολλήγοι της Θεσσαλίας και ο πρώτος αγροτικός σύλλογος. *Θεσσαλικά χρονικά, Έκτακτος Έκδοσις επί τω εορτασμού της ογδοηκονταετηρίδος (1881 - 1961)*.
- Ψύλλας, Δ. (2008). Μεταπολίτευση και αποκλιμάκωση του αντικομμουνισμού (1974-1989). *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, ΙΓ'(52), 5-25.

Ηλεκτρονικές Πηγές

<http://invenio.lib.auth.gr/collection/Theatrical%20Reviews?ln=el>

<http://www.digitaltheatrearchive.com/>

<http://www.elia.org.gr/digitized-collections/performing-arts/theater/>

<http://www.greekcriticsunion.gr/>

<http://www.nt-archive.gr/>

<https://reasonablegraph.org/>

<https://www.abbeytheatre.ie/>

<https://www.lct.org/>

<https://www.ntng.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=23>

<https://www.theatro-technis.gr/παραστάσεις/αρχείο>